

Brüssel, 30.4.2019
COM(2019) 218 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA ÜLEMKOGULE,
NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING
REGIOONIDE KOMITEELE**

**Euroopa 2019. aasta mais: valmistumine ühtsemaks, tugevamaks ja demokraatlikumaks
liiduks üha ebakindlamas maailmas**

*Euroopa Komisjoni panus 9. mail 2019 Sibius (Rumeenia) toimuvaks mitteametlikuks
EL 27 juhtide nõupidamiseks*

Eessõna

Oma 2017. aasta kõnes Euroopa Liidu olukorrast tegin ühtsema, tugevama ja demokraatlikuma liidu tegevuskava raames ettepaneku, et Euroopa liidrid tuleksid kokku Rumeenias Sibius – ainulaadse ajaloo linnas, mis esindab nii Euroopa ida- kui ka lääneosa, minevikku ja tulevikku –, et valmistuda meie tulevikuks 27-liikmelise liiduna. Nii me kohtumegi seal 9. mail, vahetult 23.–26. mail toimuvate Euroopa Parlamendi valimiste eel, et näidata, mida üksmeelne liit võib tulevikus saavutada.

Viimase viie aasta jooksul on meid korduvalt proovile pandud, kui oleme pidanud toime tulema arvukate kriisidega. Ent iga kord oleme neist väljunud tugevamana. Kõige selle juures oleme olnud sihikindlalt keskendunud nende lubaduste täitmisele, mis me andsime viie aasta eest, kui riigijuhid Euroopa Parlamendi valimiste tulemuste valguses koostasid aastateks 2014–2019 strateegilise tegevuskava, millest lähtudes ma sõnastasin komisjoni 10 poliitilist prioriteeti.

Toona ütlesin, et see on meie viimane võimalus näidata eurooplastele, et Euroopa Liit töötab nende heaks. Komisjon, mille president mul on au olnud olla, on selle missiooni rütmis elanud ja hinganud, kuulunud eurooplaste lootusi, ootusi ja hirme. Oleme tegutsenud seal, kus see on olnud kõige olulisem: toonud kriisi järel tagasi töökohad, majanduskasvu ja investeeringud, tugevdanud oma liidus nii solidaarsust kui ka vastutustunnet, kindlustanud ühes ja samas kohas sarnast tööd tegevatele töötajatele ühesuguse palga.

Nüüd peame vaatama tulevikku, õppima oma kogemustest ja viima saavutatut edasi. Peame olema ambitsioonikamad ja rohkem keskendunud kui eales varem. Euroopa liidrid teevad Sibius nende mõtisklustega algust, järgmine strateegiline tegevuskava lepatakse aga kokku juunis toimival Euroopa Ülemkogul. Käesolev dokument ongi komisjoni panus sellesse protsessi.

Iga põlvkonna ülesanne on muuta eurooplaste elukäiku paremaks. Täita meie pikaajaline lubadus tagada rahu, progress ja jõukus. See on olnud minu kutsumus ja elutöö. Ja see peab meid kannustama ka edaspidi. Kui ma Euroopa päeval, Schumani deklaratsiooni aastapäeval, koos 27 Euroopa riigipeaga Sibius seisan, tunnen uhkust meie mineviku üle, aga veelgi enam tunnen meelekindlust ja lootust meie tuleviku suhtes.

Euroopa Komisjoni president Jean-Claude Juncker

Sissejuhatus

9. mail 2019 tulevad ELi liidrid kokku Rumeenias Sibius, et arutada meie liidu poliitilisi pürgimusi ja valmistada ette järgmise viie aasta strateegiline tegevuskava. Kõik see toimub vaid veidi enne Euroopa Parlamendi valimisi, mil maailma suurim riikidevahelise demokraatliku koostöö vorm toob valimiskastide juurde rohkem kui 400 miljonit eurooplast. Selleks ajaks on möödunud kolmkümmend aastat kommunismi lõpust ja Berliini müüri langemisest ning viisteist aastat liidu enneolematust laienemisest, mis tegi lõpu meie maailmajao valusale lõhestatusele.

Täna **pakub meie liit rahu, stabiilsust ja jõukust kõikjal Euroopas ja kaugemalgi**, ehkki meil on ees palju sisemisi ja väliseid katsumusi. Meie liit seisab kindlameelselt oma põhimõtete – demokraatia, õigusriigi ja põhiõiguste eest, ehkki üha häälekamalt nõutakse kõva kätt ja sissepoole suunatud natsionalismi. Ühine ajalugu võimaldab meil selliste üleskutsetele kindlalt vastu seista. See on algusest peale olnud Euroopa projektile omane ja muudab meie koostöömudeli ainulaadseks ja kaitsmisväärses.

Pärast pikki kriisiaastaid on **Euroopa taastumas**. Euroopas on tööga hõivatud 240 miljonit inimest, mida on rohkem kui kunagi varem. Tarbijad ja ettevõtted saavad kasu ühtsest turust, mis toob neile suurema valiku ja madalamad hinnad. Meie tugevam ühisraha kaitseb meid finantsturgude ebastabiilsuse eest. Mitte kusagil maailmas ei ole sotsiaalse turumajanduse hüvede jõudmine kõigi elanikkonnakihtideni nii kindlalt tagatud kui Euroopas. Euroopa tegutseb selle nimel, et kaitsta oma kodanikke. Viimase nelja aasta jooksul on rändehalduse, piirikaitse ja julgeoleku alal tehtud rohkem edusamme kui sellele eelnenud kahekümne jooksul. Ja Euroopa on vastutustundlik globaalne jõud, kes on võtnud endale juhtrolli kliimamuutustega tegelejana, kogu maailmas rahu ja kestliku arengu eestkõnelejana, vaba ja õiglase kaubanduse edendajana ja inimõiguste, töötingimuste, toiduohutuse ja andmekaitse standardite kehtestajana.

Kuna maailm meie ümber on üha enam killunenud ja rahutu, ei ole selle arengu säilitamine ja edasiviimine eales varem olnud nii tähtis ja samas nii vaevanõudev. Katsumusi, millele meil, eurooplastel, tuleb üheskoos vastu astuda, on iga päevaga üha enam: üleilmsed rändevood ja konkurentsiturve kasv peamistes majandussektorites, suurenenud oht meie julgeolekule ja õigusriigile, demograafiliste ja tehnoloogiliste muutuste tempo ja üha tõsisemad ökoloogilised ohud. Samal ajal on olulised tegijad seadnud reeglitel põhineva rahvusvahelise korra, mis on kaua aega olnud jõuka ja turvalise Euroopa Liidu jaoks asendamatu raamistik, nüüd küsimärgi alla või õõnestavad seda lausa tahtlikult.

Need suundumused pakuvad sama palju võimalusi kui väljakutseid. Nad annavad meile otsese hoiatuse: **et Euroopa saaks õitseda, peavad ELi liikmesriigid tegutsema üheskoos**. Nad peavad tegutsema ühiselt, kui nad tahavad säilitada Euroopa eluviisi, hoida meie planeeti ja tugevdada meie ülemaailmset mõjujõudu. **Ainult ühtsusest jõudu leides suudab Euroopa maailma sündmuste kulgu mõjutada**. Seepärast annab Sibiu kohtumine ELi juhtidele võimaluse näidata oma üksmeelt ja pakkuda meie maailmajaole uusi väljavaateid. Selleks peavad nad näitama, et nad on kodanike lootusi, muresid ja ootusi kuulda võtnud ja et nad on valmis tegutsema otsustavalt ja ühiselt.

Täna annab Euroopa Komisjon järgmise strateegilise tegevuskava jaoks hulga soovitusi, mis aitavad meie liidul teha just seda. Kuna **poliitika ja kommunikatsioon on ühe mündi kaks külge**, esitame ühtlasi soovitusi selle kohta, kuidas meie kollektiivseid otsuseid paremini tutvustada, et need teeniksid Euroopa kodanikke ja demokraatiat. Nii prioriteedid, mida me

seame, kui ka see, kuidas me eurooplastega suhtleme ja neile oma tegevust tutvustame, on ühtsema, tugevama ja demokraatlikuma liidu saavutamisel määrava tähtsusega.

I osa. Euroopa Komisjoni panus ELi strateegilisse tegevuskavas aastateks 2019–2024

Viimase kümne aasta jooksul, mil Euroopa on elanud pidevate muutuste ja katsumuste keerises, on ta näidanud, et suudab täita lubaduse tagada oma kodanikele rahu, jõukuse ja progressi, ja lükanud sellega ümber paljude kurjade keelte ennustused. Euroopa majandus ja ühiskond on rasketest aegadest veelgi tugevamana välja tulnud, kuigi ees on veel palju tööd, selleks et meie kodanikud tunneksid end turvaliselt ja kaitstuna ning et meie ühise poliitika hüved jõuaksid meie liidu kõikidesse osadesse.

Seda ülesannet raskendab veelgi meid ümbritsev üha ebakindlam ja rahutum maailm. Nüüd, mil uued jõud on esile kerkimas ja vanad otsivad uusi radu, on vajadus Euroopa koostöö ja fokuseeritud lõimumise järele tungivam ja pakilisem kui eales varem.

23.–26. mail 2019 toimuvad Euroopa Parlamendi valimised ja pärast seda asuvad ELi institutsioonide etteotsa uued poliitilised juhid. Seega on just nüüd õige aeg panna poliitikas paika uued sihid, uued prioriteedid ja anda uut hoogu reformidele. Ainult siis, kui Euroopa Liit tõestab, et ta suudab oma ühistele väljakutsetele vastu astuda, suudab meie maailmajagu homses maailmas toime tulla. Ainult siis, kui me suudame leppida kokku ühistes otsustes ja rakendada need kiiresti ja tulemuslikult, suudame me täita kodanike ootusi. See nõuab ELi institutsioonide ja kõigi ELi liikmesriikide ühiseid jõupingutusi riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil.

Järgmises jaos vaatame, kus on Euroopa praegu, kuidas ta võiks kohaneda toimuvate muutustega ja kuidas ta võiks kujundada eelseisvaid muutusi. Tuginedes viimase viie aasta kogemustele, esitame seejärel rea poliitikasoovitusi, mis aitaksid meil neid eesmärke saavutada.

I.1. Kus on EL praegu

Viis aastat tagasi pani Euroopa Ülemkogu paika liidu üldise strateegilise tegevuskava muutuste ajajärgul¹. Selle edasiarendusena sõnastati president Junckeri 10 poliitilist prioriteeti², mis töötati välja tema valimiskampaania jooksul, suheldes liikmesriikide ja Euroopa Parlamendiga. Prioriteetides keskenduti teemadele, mis on eurooplastele kõige olulisemad: töökohtade, majanduskasvu ja investeringute taastamine, sotsiaalse õigluse tugevdamine, rände haldamine, julgeolekuohtude leevendamine, digiülemineku ja energiasüsteemi ümberkujundamise võimaluste ärakasutamine, ELi muutmine ülemaailmselt tugevamaks ning läbipaistvuse ja demokraatliku legitiimsuse tugevdamine.

Need **pingutused on andnud kodanikele käegakatsutavaid tulemusi**, hoolimata ettenägematutest raskustest, mis on meil teel ette tulnud ja mis ka edaspidi liidule raskeid katsumusi põhjustavad.

¹ Euroopa Liidu strateegiline tegevuskava muutuste aegadel, Euroopa Ülemkogu 26.–27. juuni 2014. aasta järeldused, I lisa

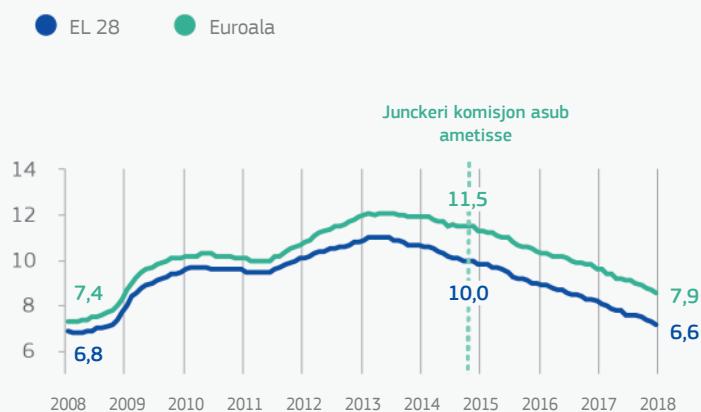
² „Euroopa uus algus: minu tegevuskava töökohtade loomiseks ning majanduskasvu, õigluse ja demokraatlike muutuste tagamiseks – Poliitilised suunised järgmisele Euroopa Komisjonile“, president Juncker, 15. juuli 2014.

Euroopa majandus

ELi ambitsioonikas tööhõive, majanduskasvu ja investeringute tegevuskava koos ühtse turu süvendamiseks tehtud töö ja Euroopa Keskpanka soodsa rahapoliitikaga on aidanud majandusel jõuliselt taastuda. Euroopa majandus on nüüdseks kasvanud kuus aastat järjest. Praegu on Euroopas tööga hõivatud 240 miljonit inimest – rohkem kui kunagi varem – ja töötus on sel sajandil rekordiliselt madalal tasemel, ehkki mõnes liikmesriigis on see endiselt kõrge, eriti noorte puhul. Riikide rahanduse olukord on kõikjal paranenud. Vaesus ja sotsiaalne tõrjutus on vähenemas ja liikmesriikide vahel valitseb üha suurem lähenemine. See tuleneb eelkõige ELi struktuuri- ja investeerimispoliitika positiivsest mõjust. Tugevam Euroopa finantssektor toetab laenuandmist ja investeringuid.

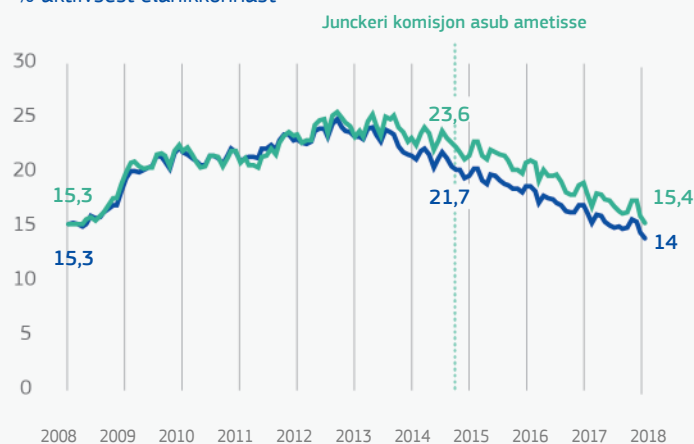
Töötus väheneb

% aktiivsest elanikkonnast

Noorte töötus väheneb

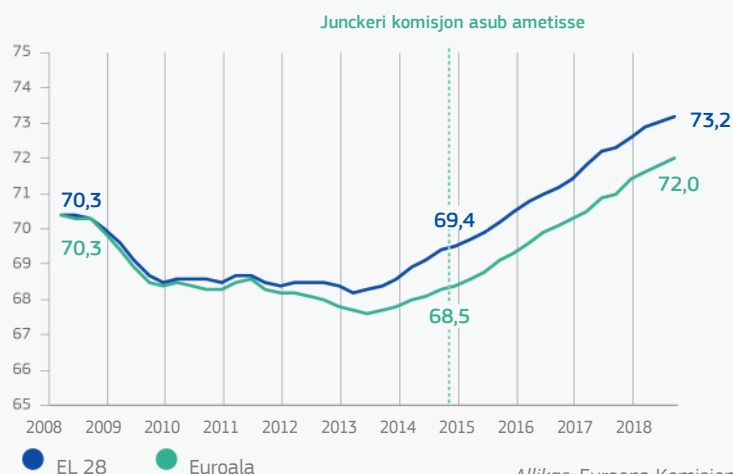
% aktiivsest elanikkonnast

Allikas: Euroopa Komisjon

Tööhõive määr kasvab

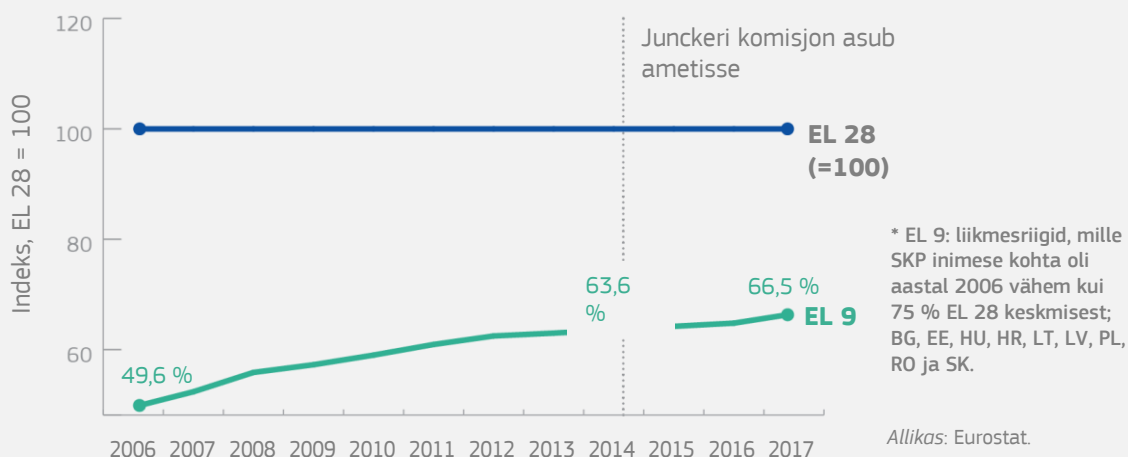
% tööealisest elanikkonnast

Allikas: Euroopa Komisjon

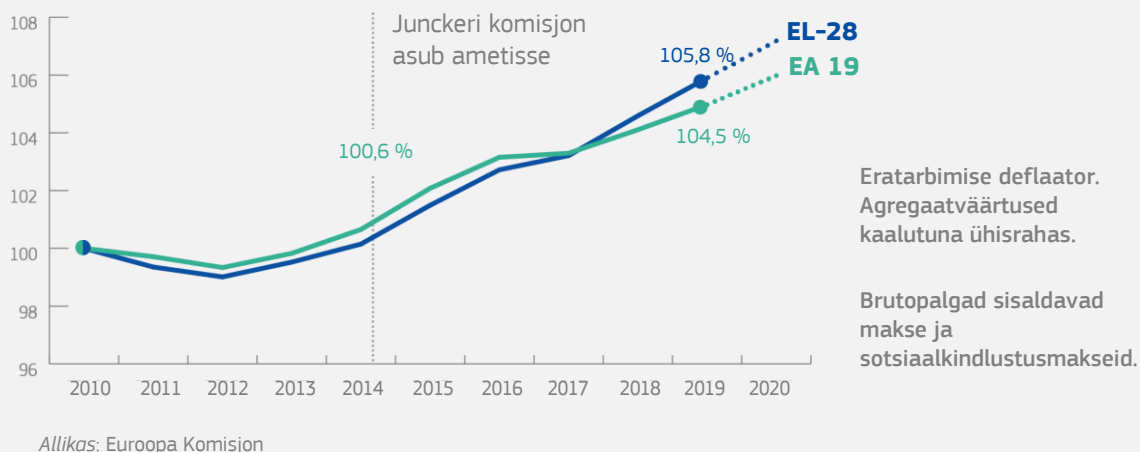
Vähem arenenud liikmesriigid on ülejäänud ELile järele jõudmas. Aastatel 2006–2017 kasvas nende sisemajanduse koguprodukt (SKP) elaniku kohta 4,5 %, samas kui arenenumates liikmesriikides oli kasv 1,4 %.

SKP inimese kohta EL 9s protsendina ELi keskmisest aastatel 2006–2017

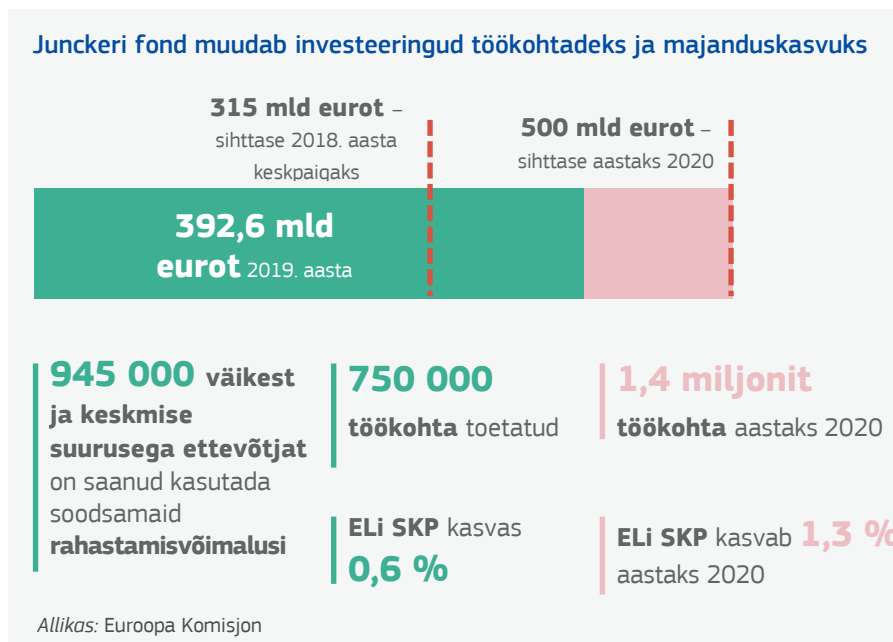

Pärast kriisijärgset palkade vähenemist valitseb nii ELis kui ka euroalal praegu tugev kasvutendents, eelkõige alates aastast 2017. Ka 2019. aastal peaksid palgad kõigis ELi liikmesriikides kasvama. See on väga kindel alus tugevamale sisetarbimisele ja omakorda tugevamale sisemisele majanduskasvule, mis on vähem sõltuv välistest arengutest.

Reaalbrutopalk töötaja kohta (2010 = 100)

Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond, mis loodi 2014. aastal ja mida tuntakse Junckeri fondi nime all, on kaasa toonud ligi 400 miljardi euro ulatuses lisainvesteeringuid, mis ületavad tema esialgset sihttasest rohkem kui 70 miljardi euro võrra. Fond on **toetanud Euroopas 750 000 inimese töökohti**, parandanud 945 000 väikese ja keskmise suurusega ettevõtja juurdepääsu rahastamisele ning suurendanud Euroopa SKPd 0,6 %. Junckeri fond on ka näide uuenduslikust ja tõhusamast viisist, kuidas kasutada ELi eelarvet mitme poliitilise eesmärgi saavutamiseks, nagu innovatsioon, võitlus kliimamuutuste vastu, ühenduvus või kvaliteetsed töökohad.

Avalikkuse toetus eurole ei ole kunagi olnud suurem. Meie ühisraha on majandusliku kaitse ja võimestamise allikas, millel on tugev ülemaailmne positsioon. **Meie valuutat** või sellega seotud kohalikke vääringuid **kasutab 175 miljonit inimest 60 euroalavalises riigis**. See on tingitud ka asjaolust, et euro on väga stabiilne vääring: esimese **20 aasta jooksul on selle inflatsioonimäär olnud keskmiselt ainult 1,7 %**.

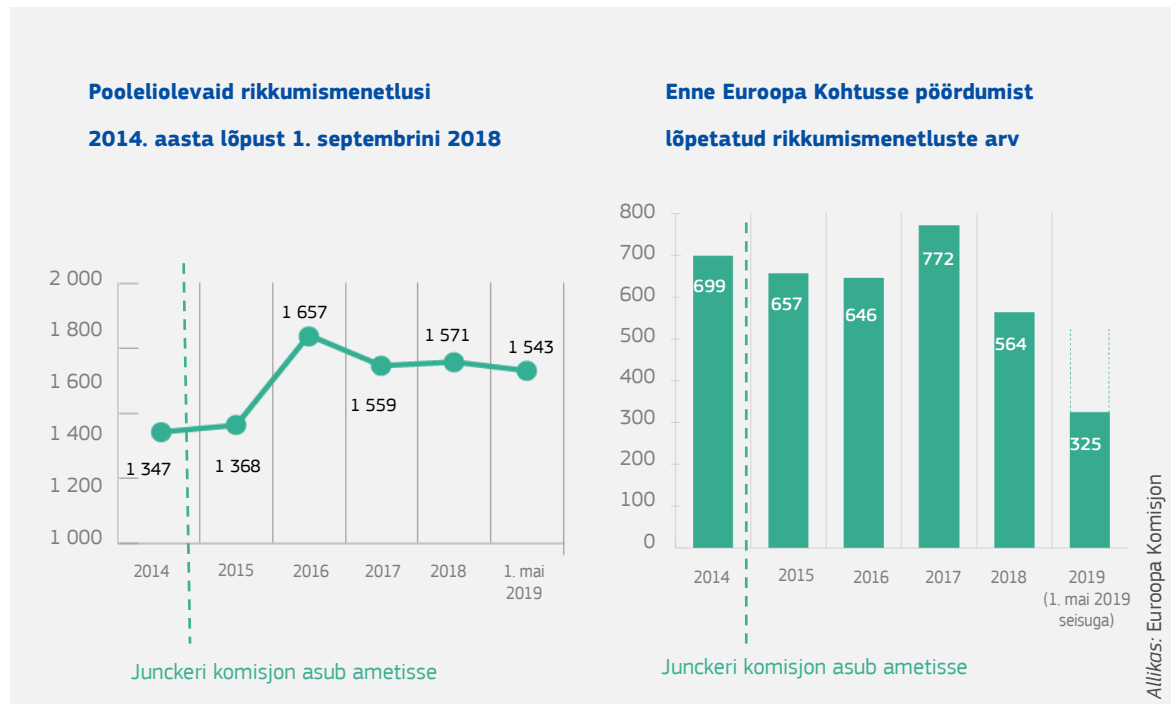
Tugev vääring nõuab usaldusväärset majanduspoliitikat ja pidevaid pingutusi liikmesriikides struktuurireformide läbiviimiseks. Seetõttu on ELi majanduspoliitika koordineerimise mehhanismi – 2011. aastal loodud „Euroopa poolaasta“ süsteemi – aastate jooksul tugevdatud. Nüüd kuuluvad sellesse sihtotstarbelised soovitusel euroala jaoks ja liikmesriigi tasandil suurem tähelepanu sotsiaalsetele prioriteetidele ja investeeringuvajadustele. Ühtlasi on komisjon hakanud andma tehnilist abi liikmesriikide struktuurireformide jaoks, mis hõlmavad enam kui 700 reformiprojekti 26 liikmesriigis. Siia kuuluvad sellised reformiprojektid nagu avaliku halduse digiteerimine või nüüdisaegne maksejõuetusmenetlus. Euroopa vastupanuvõime ja tulevase majanduskasvu oluline komponent on investeerimine inimestesse. Seetõttu on Euroopa Sotsiaalfond toetanud enam kui 15 miljonit inimest tänapäeva tööturul vajaminevate oskuste arendamisel.

Pangandussektori riskid on oluliselt vähenenud. Seda tänu rangemale järelevalvele ja asjaolule, et ELi pankadel on nüüd palju rohkem likviidseid varasid ning et euroala pangad on alates aastast 2014 tugevdanud oma kapitalipuhvreid 812 miljardi euro võrra. Viivislaenude osakaal on jõudnud kriisieelsele tasemele. Tänu sellele oli detsembris 2018 toimunud euroala tippkohtumisel võimalik sillutada teed pangandusliidu edasisele tegevusele.

ELi õigusnormide jõuline täitmine ühtse turu töövahendite ja konkurentsipoliitika abil on kaitsnud kodanikke ja ettevõtteid ning kiirendanud majanduskasvu ja innovatsiooni. Komisjon on eelkõige võtnud tugevaid ja tulemuslikke meetmeid ELi õiguse rikkumise suhtes ja astunud otsustavaid samme, kui rikkumisi ei ole olnud võimalik lahendada dialoogi abil³. Selles strateegilisemas lähenemisviisis on eelkõige keskendutud süsteemsetele probleemidele, mille puhul komisjoni õiguskaitsealane tegevus võib osutuda otsustavaks. Praegu on kõigi liikmesriikide peale kokku käimas rohkem kui 1500 rikkumismenetlust.

³ Komisjoni teatis „Parema kohaldamisega paremad tulemused“, C(2016) 8600, 13.12.2016.

Komisjon teeb riikide ametiasutustega koostööd, et lahendada need võimaluse korral enne, kui tekib vajadus pöörduda Euroopa Liidu Kohtusse. Alates 2014. aastast on igal aastal leitud lahendus 500 rikkumisjuhtumile, mis on 90 % juhtumite koguarvust. See näitab, kui väärtuslik on tulemuslikum suhtlemine komisjoni ja liikmesriikide ametiasutuste vahel, et vältida sageli väga ajamahukaid kohtuprotsesse.

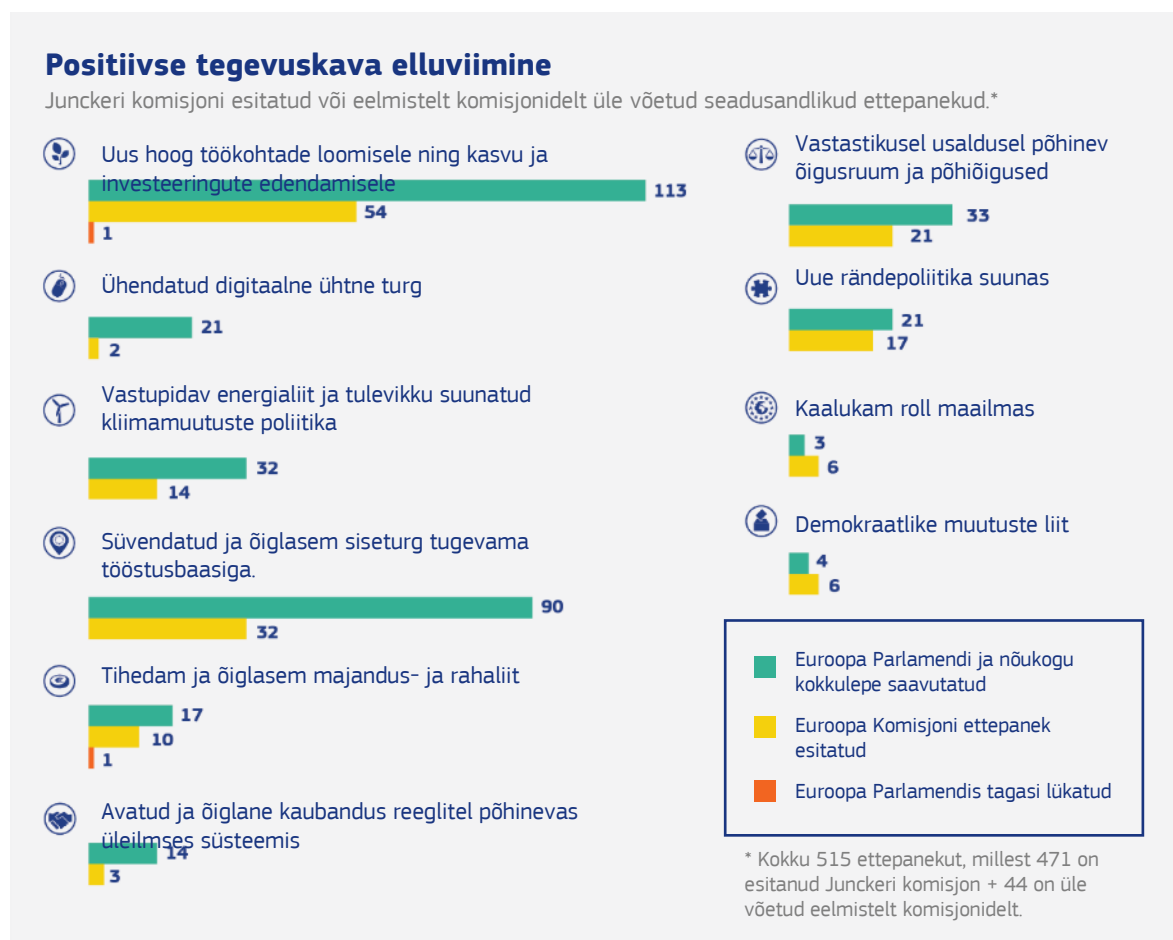

Komisjon on tähelepanelikult jälginud ka ELi ühiselt kokkulepitud **konkurentsieeskirjade** kohaldamist. Vajaduse korral on astunud otsustavaid samme konkurentsi kahjustavate ühinemiste, kartellide, turgu valitseva seisundi kuritarvitamise või ebaseadusliku riigiabi andmise otsuste vastu. Aastatel 2015–2018 jäi summa, mille kliendid hoidsid kokku komisjoni poolt kartellide ja ettevõtjate ühinemisega seotud sekkumiste tulemusena, vahemikku 48–78 miljardit eurot. Näiteks aastatel 2016 ja 2017 määras komisjon 3,8 miljardi euro suuruse trahvi veokikartellile ja aastal 2018 kehtestas ta Gazpromile siduva kohustuse võimaldada Kesk- ja Ida-Euroopas konkurentsivõimeliste hindadega vaba gaasivoolu. Konkurentsioiguse järgimise tagamine on olnud kesksel kohal ka võrdsete võimaluste tagamisel ELi digiturgudel. Komisjon trahvis Google’it aastatel 2017–2019 ELi konkurentsiniormide rikkumise eest kolmel korral kogusummas 8,25 miljardit eurot. Nende rikkumiste tulemusena ei olnud teistel äriühingutel võimalik oma eelistega konkureerida ega tegelda innovatsiooniga, Euroopa tarbijad aga jäid ilma konkurentsist tulenevast kasust. Ka riigiabi valdkonnas aitasid komisjoni sekkumised tagada kõigile võrdseid võimalusi, niisamuti maksustamise valdkonnas. Näiteks augustis 2016 leidis komisjon, et Apple on saanud ebaseaduslikke maksueeliseid, mille tulemusena Iirimaa pidi tagasi nõudma 14,3 miljardit eurot. Samal ajal kiitis komisjon heaks 1,75 miljardi euro suuruse riigiabi neljalt liikmesriigilt üleeuroopalist huvi pakkuvale tähtsale projektile, et võimaldada mikroelektroonika sektoris innovatsiooni, mis tooks kasu kogu Euroopa majandusele.

ELi 2014.–2019. aasta strateegilise tegevuskava elluviimine

Sageli öeldakse, et liit on liiga killustunud või liiga aeglane, et poliitikas tulemuslikult tegutseda. See kriitika eirab asjaolu, et EL ei ole föderaalriik, vaid mitmetasandiline valitsemissüsteem, mis hõlmab 28 demokraatlikku riiki (millel on sageli ka mõjukad demokraatlikud omavalitsustasandid) ja demokraatlikke protsesse ELi institutsioonide vahel. Seetõttu nõuab õiglase ja tasakaalustatud kompromissi saavutamine sageli aega ja seda, et kõik oleksid valmis nii andma kui ka võtma. ELis kulub otsuste tegemiseks loomulikult sageli kauem aega kui riigi tasandil. Vaatamata sellele ainulaadsele poliitilisele süsteemile ja paljudele lisaprobleemidele õnnestus ELil täita 2014. aastal Euroopa Ülemkogu strateegilises tegevuskavas ja Junckeri komisjoni 10 poliitilises prioriteedis võetud kohustused.

2018. aasta suveks oli Junckeri komisjon esitanud kõik seadusandlikud ettepanekud, mida ta ametiaja alguses oli lubanud teha. Komisjon tegi kokku 471 uut seadusandlikku ettepanekut ja võttis üle veel 44 ettepanekut, mille olid esitanud eelmised komisjonid. Neist 348 ettepanekut on Euroopa Parlamendi ja nõukogu praegune koosseis juba vastu võtnud või on nende suhtes saavutatud kokkulepe. See näitab, et **348 juhul õnnestus liidul saavutada kokkulepe Euroopa edasiviimiseks**. Tähelepanu väärib asjaolu, et ligikaudu 90 % juhtudest kiideti lõplik kompromiss ministrite nõukogus heaks konsensusega, mis tähendab, et seda toetasid kõik 28 liikmesriiki. See on osa selgest suundumusest. Alates Lissaboni lepingu jõustumisest on juhtumite arv, milles 28 liikmesriiki on jõudnud konsensusele, igal aastal kasvanud⁴.

⁴ Vt analüüs teoses Nicolai von Ondarza, „Jahrbuch der europäischen Integration 2018“, lk 85 jj (lk 91).

Kõigis poliitikavaldkondades on viimase viie aasta jooksul tehtud olulisi edusamme. **20 olulisemat saavutust** on loetletud III lisas, samas kui **10 olulisemat ettepanekut, mis kuuluvad „lõpetamata tööde“ hulka**, sest nende menetlemine parlamendis ja nõukogus on veel pooleli, on loetletud IV lisas. Järgmise strateegilise tegevuskava koostamisel tuleb silmas pidada järgmisi poliitilisi arengusuundi:

- EL suutis oma strateegilist tegevuskava täita kiiremini ja tõhusamalt, sest Junckeri komisjon oli algusest peale võtnud eesmärgiks parema õigusloome. Seda toetas ka **president Junckeri võetud kohustus olla „suur suurtes asjades ja väike väikestes asjades“** – põhimõte, mida hiljem kinnitasid ka ELi liidrid oma 25. märtsi 2017. aasta Rooma deklaratsioonis⁵. See võimaldas õigusloomealast tegevuskava konkreetsemaks muuta. Oma ametiaja alguses võttis Junckeri komisjon poliitilist järjepidevust katkestades **tagasi 100 seadusandlikku ettepanekut**, mille menetlemine oli komisjoni eelmisel koosseisul jäänud lõpetamata. Kokku esitati **igal aastal 75 % vähem seadusandlikke ettepanekuid** kui eelmine komisjon. Samuti lõpetati 2018. aasta suvel uute seadusandlike ettepanekute tegemine, mis võimaldas parlamendil, nõukogul ja komisjonil pühendada kogu oma energia käimasolevate seadusandlike menetluste lõpuleviimisele. Olulisemad uuendused, mis aitasid president Junckeri põhimõtet „suur suurtes asjades“ rakendada ja ellu viia, olid parema õigusloome eest vastutava esimese asepresidendi ametikoha loomine ja Frans Timmermansi nimetamine sellele ülimalt nõudlikule ametikohale, komisjoni peasekretariaadi tugevam koordineeriv roll, sõltumatu õiguskontrollikomitee loomine ja subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse rakkerühma „Teeme vähem, aga paremini“⁶ tegevus.
- Digitaalsel ühtsel turul on EL olnud viimase viie aasta jooksul eriti edukas. Teise ELi riiki reisivad kodanikud, kes on vabastatud **rändlustasudest**, kasutavad praegu 12 korda rohkem mobiilseid andmeid kui varem. Nende suhtes ei rakendata enam põhjendamatu **asukohapõhist veebiteenuste blokeerimist**. Lisaks võeti vastu uued digitaalajastule sobivad **autoriõiguse eeskirjad**, et tagada loojatele õiglane tasu, kasutajatele tugevad õigused ja platvormidele vastutus. Aprillis 2018 kokku lepitud uued kaasaskantavuse eeskirjad võimaldavad kodanikel oma tele- või voogedastusteenuseid kasutada kõikjal ELis. Juba esimesel aastal, mil need eeskirjad kehtima hakkasid, kasutas seda võimalust 49 % abonentidest. 30 ettepanekust, mille komisjon esitas digitaalse ühtse turu väljakujundamiseks, võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu 28 ning ainult kaks ettepanekut – e-privatsuse ning küberturvalisuse pädevuskeskuse ja võrgustiku kohta – on veel menetluses.

⁵ Vt Rooma deklaratsioon. 27 liikmesriigi ning Euroopa Ülemkogu, Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni juhtide deklaratsioon (25. märts 2017): „Me soovime, et liit oleks suur suurtes küsimustes ja väike väikestes küsimustes.“

⁶ Vt aruanne subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse rakkerühma „Teeme vähem, aga paremini“ kohta (10. juuli 2018) ning komisjoni teatis „Subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte rolli suurendamine ELi poliitikakujundamises“, COM(2018) 703 final, 23.10.2018.

Kõigi ELis reisivate inimeste rändlustasude kaotamine

TASUDE ARENG														
2007	2012	2015	2016 Kodumaine hind + kuni	2017 Kodumaine hind	2008	2012	2015	2016 Kodumaine hind + kuni	2017 Kodumaine hind	2007	2012	2015	2016 Kodumaine hind + kuni	2017 Kodumaine hind
0,49 €	0,29 €	0,19 €	0,05 €		0,28 €	0,09 €	0,06 €	0,02 €		6,00 €	0,7 €	0,2 €	0,05 €	
Tehtud häälkõne (1 minut)					Saadetud SMS					Andmeside MB				

Allikas: Euroopa Komisjon.

- Märkimisväärseid edusamme on tehtud kliimameetmete, energiapoliitika ja ringmajanduse valdkonnas. EL etendas kesksel rollil **2015. aasta Pariisi kokkuleppe** läbirääkimistel ja käivitas omapoolse ratifitseerimisega selle leppe jõustumise. Euroopa üleminek puhtale energiale on alanud jõudsalt. Näiteks leppisid Euroopa Parlament ja nõukogu kokku paketi „**Puhas energia kõigile**“ meetmetes. See hoogustab üleminekut taastuvatele energiaallikatele, suuremale energiatõhususele ja paremini ühendatud Euroopa energiaturule. Pariisi kokkuleppe alusel võetud kohustuste raames vähendab EL kasvuhoonegaaside heitkoguseid 2030. aastaks vähemalt 40 %. ELi algatused, sealhulgas plastistrateegia ja ühekordselt kasutatava plasti keelustamine, muudavad Euroopa üleminekul ringmajandusele üleilmseks teerajajaks. Jõupingutused energiaimpordi mitmekesistamiseks ja ELi ühise energiaturu tugevdamiseks hakkavad vilja kandma. Komisjoni ametiaja alguses sõltus kuus liikmesriiki (Bulgaaria, Eesti, Läti, Leedu, Soome, Rootsi) täielikult ühest gaasitarbijast. Praegu on selles olukorras ainult Soome, kusjuures gaasi osakaal tema energiaallikate jaotuses on suhteliselt piiratud. See vähendab meie sõltuvust energiaimpordist, kannustab energiasüsteemi ümberkujundamist ja aitab meil saavutada kliimaeesmärke.
- Näiliselt vastuolulistes poliitikavaldkondades on EL suutnud viimase viie aasta jooksul astuda märkimisväärseid samme. **Sotsiaalpoliitika** valdkonnas on EL tegutsenud üksmeelselt ja otsustavalt, et meie tööturg ja hoolekandeesutused oleksid tulevikukindlad ja toetaksid täielikult meie sotsiaalset turumajandust. Komisjoni 25 ettepanekust, mis on käsitletud selliseid teemasid nagu **töötajate lähetamise direktiivi reform, Euroopa Tööjõuamet, Euroopa ligipäätavuse akt, töö- ja eraelu tasakaal, paremad töötingimused ja sotsiaalkaitse kättesaadavus**, on kokku lepitud 24s. Menetluses on veel ainult sotsiaalkindlustuse koordineerimise reformi ettepanek. Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni poolt 17. novembril 2017 Göteborgis ühiselt välja kuulutatud **Euroopa sotsiaaldõiguste sammas**⁷ on suunanäitajaks uuendatud protsessis, milles kogu Euroopas lähenetakse üksteisele paremate töö- ja elutingimuste poolest. Edusamme on tehtud ka **maksustamises**. Komisjoni 21 ettepanekust 14 on kokku lepitud, sealhulgas ettepanekud maksustamise läbipaistvuse, maksustamise vältimise vastaste meetmete ja käibemaksu kohta. Muud olulised ettepanekud, nagu äriühingu tulumaksu ühtne konsolideeritud maksubaas või digitaalmaks, on veel menetluses.

⁷ Institutsioonide ühine teadaanne Euroopa sotsiaaldõiguste samba kohta, ELT C 428, 13.12.2017, lk 10–15.

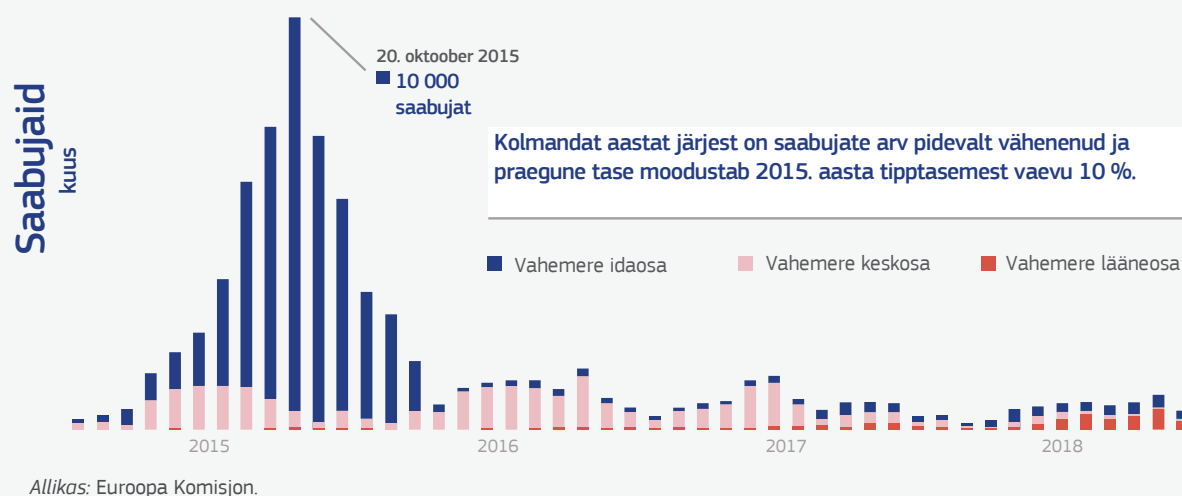
- 57 praegu menetluses olevat ettepanekut on seotud **järgmise mitmeaastase finantsraamistikuga** (2021–2027) ja erinevate poliitikavaldkondade rahastamisprogrammidega. Komisjon esitas kõik need ettepanekud mais ja juunis 2018. Kuigi Euroopa Parlament ja nõukogu on neist 11 osas jõudnud osalisele kokkuleppele, on kõigi nende menetlemine veel pooleli, sest enne kui mingi valdkondliku programmi saab lõplikult vormistada, on vaja kokku leppida üldises raamistikus. Euroopa Ülemkogu jõudis detsembris 2018 järeldusele, et kokkulepe tuleks saavutada 2019. aasta sügiseks.
 - Praeguses strateegilises tegevuskavas on inimestesse investeerimine üks prioriteete. **Programm „Erasmus+“** ja selle eelkäijad on juba andnud 10 miljonile inimesele võimaluse välismaal õppida, koolitust saada või vabatahtlikku tööd teha. Veidi rohkem kui kahe aasta eest tegevust alustanud **Euroopa solidaarsuskorpus** on näidanud, kui aktiivsed ja ühiskonnateadlikud on Euroopa noored – üle 120 000 on end registreerinud huvilisena ja ligikaudu 14 000 on juba alustanud vabatahtlikku tegevust. Eeldatakse, et see näitaja jõuab 2019. aasta lõpuks 23 000ni.
 - ELi kosmosepõhised Maa seire ja asukoha määramise teenused **Copernicus ja Galileo** on nüüdseks hakanud toimima ja neist peaks olema ühtsele turule käegakatsutavat kasu. Nad soodustavad majanduskasvu ja toetavad meie tööd sellistes valdkondades nagu kliimamuutused, põllumajandus, ookeanid, transport, digiteerimine, piirivalve, julgeolek ja kaitse. Galileo kosmoseprogramm, tänu millele Euroopa püsib kosmoseuuringutes tegijate hulgas, näitab Euroopa suveräänsuse tõelist väärtust. **Ükski liikmesriik üksi ei oleks suutnud viia orbiidile 26 satelliiti, millel on praegu üle kogu maailma enam kui 700 miljonit kasutajat.**
- Galileo
714 miljonit kasutajat
26 satelliiti
- Märgatavaid edusamme on saavutatud **kapitaliturgude liidu** alal. 13 ettepanekust, mille komisjon on esitanud, on menetlus pooleli veel ainult kahe osas, mis käsitlevad ühisrahastamist ja nõuete loovutamise kehtivust kolmandate isikute suhtes. Uue **prospektimäärusega** on ettevõtjatel, eriti väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel lihtsam hankida kapitaliturgudelt vahendeid. **Üleeuroopaline personaalne pensionitoode** ja **ELi piiriüleste investeringute turu parandamise meetmed** annavad kodanikele uusi säästu- ja investeerimisvõimalusi ning aitavad turge süvendada ja likviidsemaks muuta.
 - Alates novembrist 2014 on EL sõlminud ja hakanud rakendama **uusi tasakaalustatud kaubanduslepinguid**, mille seast tasub esile tõsta majanduspartnerluslepingut Jaapaniga – ELi kõigi aegade suurimat kahepoolset kaubanduslepingut – ja ELi-Kanada laiaulatuslikku majandus- ja kaubanduslepingut. Jõustunud on ka 13 muu riigiga sõlmitud kaubanduslepingut. Samal ajavahemikul vormistas EL lõplikult kaubanduskokkulepped Ida-Aafrika Ühenduse ja Lääne-Aafrika riikide ühenduse, Singapuri, Vietnami ja Mehhikoga, alustas uusi läbirääkimisi Austraalia, Tšiili, Mehhiko, Uus-Meremaa ja Tuneesiaga ning jätkab läbirääkimisi Mercosuri,

Indoneesia ja Hiinaga⁸ laiaulatusliku investeerimislepingu üle. Edu võtmeks on osutunud suurem läbipaistvus, mille Junckeri komisjon on läbirääkimistesse toonud.

- Et tagada üleilmses kaubanduses kõigile võrdsed tingimused, on ajakohastatud **kaubanduse kaitsemeetmeid**. Need võimaldavad ELil nüüd ebaausatele kauplemistavadele mõjusamalt reageerida. Uus **välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute koostöömehhanism** aitab meil kindlaks teha juhtumid, kus välisinvesteeringud ohustavad meie julgeolekut. 17st kaubandust käsitlevast ettepanekust ootab vastuvõtmist veel vaid 3 (kaitse eksterritoriaalsete õigusaktide vastu, kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi kontroll ja rahvusvahelised riigihanked).
- Et kaitsta kodanike põhiõigust eraelu puutumatusele, on EL **isikuandmete kaitse üldmäärusega** kehtestanud ülemaailmsed standardid. Selleks et parandada eurooplaste turvalisust internetis ja pärismaailmas, teevad ELi riigid nüüd koostööd **mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuste ja võltsimise vastases võitluses**. **Küberturvalisuse aktiga** kehtestati võrguühendusega toodetele ja teenustele Euroopa sertifikaadid. **Uued eeskirjad terrorismivastase võitluse, lennureisijate broneeringuinfo, pommide valmistamiseks kasutatavate koostisosade ja tulirelvade kohta** aitavad ära hoida terroriakte ja kuritegusid. Uus **Euroopa Prokuratuur**, mida 22 liikmesriigiga praegu moodustatakse, hakkab uurima kriminaalasju, mis on seotud ELi rahaliste vahendite või piiriülese käibemaksupettusega.
- ELi tegevus on **andnud käegakatsutavaid tulemusi rände alal**, eelkõige 2015. aasta kriisi tingimustes, ent need pole tulnud lahkkelideta. Partnerlusraamistiku kaudu tehtav tihedam koostöö päritolu- ja transiidiriikidega on aidanud ELil sõlmida uusi tagasivõtukokkuleppeid ja aitab kolmandatel riikidel tegelda rände algpõhjustega. **ELi-Türgi avaldus** ja **ELi Türgi pagulasrahastule** eraldatud 6 miljardi euro suurune rahastamispakett toetavad Türgit ligi nelja miljoni pagulase ülalpidamisel. ELi suhted Türgiga on samuti aidanud vähendada ELi suunduvate ebaseaduslike ja ebaturvaliste piiriületuste ja merel hukkunute arvu. Praegu on **ebaseaduslike saabujate arv jõudnud taas kriisieelsele tasemele**. Vahemere keskosas on saabujate arv võrreldes 2016. aastaga vähenenud 80 % ja Vahemere idaosas on see 2015. aasta tippajaga võrreldes vähenenud 90 %. ELi operatsioonid on alates 2015. aastast aidanud päästa 730 000 inimelu. Tänu **ELi ümberasustamisprogrammidele** on alates 2015. aastast antud ELis varjupaika rohkem kui 50 000 kõige haavatavamale inimesele Lähis-Idast ja Põhja-Aafrikast ning Sahara-tagusest Aafrikast. Nõukogu poolt 2015. aastal loodud ELi hädaolukorras ümberpaigutamise mehhanismi alusel on Itaaliast ja Kreekast edukalt teistesse ELi liikmesriikidesse ümber paigutatud peaaegu 35 000 varjupaigataotlejat ehk kõik abikõlblikud taotlejad. 4,2 miljardi euro suurune **ELi Aafrika usaldusfond** aitab tegeleda ebaseadusliku ja sundrände algpõhjustega ning aitab kaasa paremale rändehaldusele.

⁸ Euroopa Komisjoni ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ühisteatis „ELi ja Hiina suhete strateegilised väljavaated“, JOIN(2019) 5 final, 12.3.2019.

Hetkeolukord: ebaseaduslikud piiriületused 3 peamisel rändeteel

- **Euroopa piiri- ja rannikuvalve** loomisega ning selle personali suurendamisega 2021. aastaks 5000 ja hiljemalt 2027. aastaks 10 000 piirivalveametnikuni on kõik liikmesriigid võtnud täiendava ühise vastutuse ELi välispiiride kaitsmise eest. ELi välispiire on tugevdatud ka **riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi** ning **ELi reisiinfo ja -lubade süsteemi** kehtestamisega.
- **Programmi RescEU** raames moodustas EL täiendava vahendite reservi, mis sisaldab muu hulgas tuletõrjelennukeid ja helikoptereid, millega liikmesriike vajaduse korral aidata. Programmiga suurendatakse oluliselt ka rahalist toetust Euroopa kodanikukaitse ühisressurssidena registreeritud vahenditele (nt kohandamis-, remondi- ja tegevuskulud) ning aidatakse piiriüleselt jagada teavet ja teadmisi katastroofide ennetamise valdkonnas. See parandab ühtlasi kooskõlastamist Euroopa Liidu Solidaarsusfondiga, mis on katastroofipiirkondade abistamiseks maksnud alates 2014. aasta novembrist välja rohkem kui kaks miljardit eurot.
- Hoolimata rände ja julgeolekuga seotud probleemide ulatusest, on õnnestunud säilitada inimeste vaba liikumist võimaldav **Schengeni** ala. Praegu on mitmes riigis siiski taaskehtestatud ajutine sisepiirikontroll, mis seab pikas perspektiivis kahtluse alla Schengeni ala korraliku toimimise ning selle eelised Euroopa kodanike ja majanduse jaoks. **Komisjoni 2016. aasta märtsis avaldatud tegevuskavas „Tagasi Schengeni juurde“**⁹ rõhutatakse taas vajadust liikmesriikide täiendava otsustava tegevuse järele, et tugevdada vastastikust usaldust ja taastada olukord, kus sisepiirid on kogu ELis avatud.
- EList on saanud tugevam jõud rahvusvahelisel tasandil. Eelkõige on tugevdatud partnerlust Aafrikaga 2018. aastal loodud **Aafrika–Euroopa kestliku investeerimise ja töökohtade loomise alliansi** kaudu. Kasutades kuni 2020. aastani 44 miljardi euro väärtuses investeeringuid, annab ELi **välisinvesteeringute kava** Aafrikas ja Euroopa naabruses asuvates riikides konkreetseid tulemusi, mis toetavad reforme, taristuinvesteeringuid ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate rahastamist. Samuti on EL teinud uusi jõupingutusi oma naaberriikide stabiliseerimiseks. Kindla ja

⁹ Komisjoni 4. märtsi 2016. aasta teatis „Tegevuskava „Tagasi Schengeni juurde““ (COM(2016) 120 final).

usaldusväärse laienemispoliitika varal suurendab EL stabiilsust ka oma piiridest väljaspool ja edendab poliitilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid muutusi **Lääne-Balkani riikides**. Sellele tegevusele on EL andnud uue hoo 2018. aasta Lääne-Balkani strateegiaga.

- Alates 2014. aastast, mil president Juncker määras kaitseküsimused üheks oma poliitilise programmi prioriteediks, on selles valdkonnas tehtud enneolematuid edusamme. 25 liikmesriiki ühendav **alalise struktureeritud koostöö** raamistik süvendab kaitsekoostööd ELis ning aitab kaasa edasisele arengule. Hiljuti kokku lepitud **Euroopa Kaitsefond** ja sellele eelnenud programmid aitavad luua tugevat, innovatiivset ja tõhusat kaitsetööstust ning suurendavad ELi autonoomiat.

Dubleerimine Euroopa kaitsekulutustes

Dubleerivad süsteemid

Relvasüsteemiliikide arv*

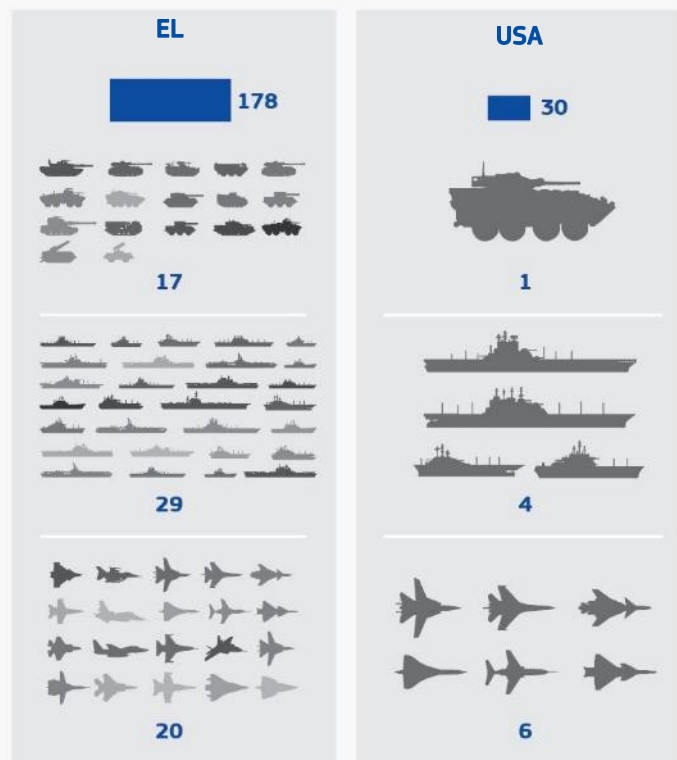
Näited:

Peamised lahingutankid

Hävitajad/fregatid

Hävituslennukid

* Valitud relvasüsteemikategoriate puhul

Allikas: Stockholmi Rahvusvaheline Rahu-uuringute Instituut (2016. aasta andmed), Rahvusvaheline Strateegiliste Uuringute Instituut (Military Balance 2017), Euroopa Poliitilise Strateegia Keskus, Müncheni julgeolekuaruanne 2017.

- Et ELi poliitika kujundamine oleks edaspidi läbipaistvam ja vastutustundlikum, reformiti muu hulgas **Euroopa kodanikualgatust**, et muuta see kasutajasõbralikumaks. Protsessi on lihtsustatud ja korraldajatele pakub nüüd praktilist tuge selleks loodud koostööplatvorm. Tänu sellele on komisjoni praeguse koosseisu ametiajal eelmisega võrreldes registreeritud 14 % rohkem algatusi ning registreerimata jäetud algatuste arv on langenud 80 %¹⁰.
- Komisjoni käimasoleva ametiaja jooksul ei ole nõukogu ühtegi komisjoni ettepanekut tagasi lükanud, **Euroopa Parlament on seda aga ametlikult teinud kahel korral**. Tagasi lükatud ettepanekutest esimene puudutas geneetiliselt muundatud organisme

¹⁰ Praegusel ametiajal on registreeritud 33 algatust (eelmise koosseisu ajal 29) ning registreerimata on jäetud 4 (eelmise koosseisu ajal 20).

(GMO) käsitlevaid uusi õigusnorme, mis oleksid võimaldanud üksikutel liikmesriikidel keelustada geneetiliselt muundatud toidu ja sööda oma territooriumil. Teise ettepaneku eesmärk oli ümber jaotada vahendeid (nt regionaalarengu-, põllumajandus- või kalandusfondist), et suurendada liidu toetust struktuursetele majandusreformidele. Mõnel juhul on töö tegelikult peatunud, kuigi ettepanekut ei ole ametlikult tagasi lükatud. Näitena võib tuua kavandatava reformi, mille eesmärk on suurendada läbipaistvust ja vastutust liikmesriikide esindajatest koosnevates komiteedes, kes teostavad järelevalvet komisjoni rakendamisvolituste üle (nn komiteemenetlus – eelnõu on nõukogus sisuliselt blokeeritud), ning kavandatava Euroopa teenuste e-kaardi (mille vastu hääletas Euroopa Parlamendi asjaomane komisjon, kuid mille üle parlamendi täiskogu ei olegi hääletanud).

Strateegilise fookuse säilitamine raskuste korral ja kriisiaegadel

Viimase viie aasta jooksul on EL peale oma strateegilise tegevuskava täitmise pidanud toime tulema ka mitme kriisiga. Need on nõudnud **uusi ELi tasandi juhtimis- ja haldusvorme**. Komisjon oli selleks varakult valmis, sest muutis 2014. aasta novembris põhjalikult oma struktuuri ning vähendas strateegiliselt prioriteetide ja seadusandlike ettepanekute arvu. President Junckeri ettepanekul tehti asepresidentidele ülesandeks luua 10 poliitilise prioriteediga seotud konkreetsete poliitikavaldkondade jaoks projektimeeskonnad ning loodi komisjoni eritalitused ja rakkerühmad uute ülesannete lahendamiseks, võimaldades niimoodi komisjonil täita ELi strateegilist tegevuskava tõhusal ja arusaadaval viisil. Sellega õnnestus Junckeril vähendada poliitikavaldkondade kapseldumist ning saavutada laiem ja terviklikum poliitiline perspektiiv.

Kreeka euroalast lahkumise ärahoidmine. Oma ametiaja esimestel kuudel pidi Junckeri komisjon tegelema ägenenud kriisiga, kui Kreekal ei õnnestunud täita oma teist abiprogrammi ning mitu nädalat ähvardas Kreekat euroalast väljalangemise oht. Terve 2015. aasta esimese poole pidasid president Juncker, euro ja sotsiaaldialoogi eest vastutav asepresident ning majandus- ja rahandusvolinik pidevalt läbirääkimisi Kreeka uue valitsuse, euroala liikmesriikide, Euroopa stabiilsusmehhanismi, Euroopa Keskpanga ja Rahvusvahelise Valuutafondiga, et valmistada ette uus makromajanduslik kohandamisprogramm. Kokkuleppele jõuti 12.–13. juulil 2015. aastal toimunud euroala tippkohtumisel. See oli esimene programm, mille kohta komisjon lasi koostada sotsiaalse mõju eelhinnangu. Samuti koostas komisjon kava, mille alusel aidata Kreekal stabiliseerida oma majandust ja võimalikult hästi ära kasutada ELi vahendeid töökohtade loomise, majanduskasvu ja investeeringute toetamiseks. EL eraldas Kreekale ajavahemikuks 2014–2020 mitmesuguste rahastamisprogrammide raames kuni 35 miljardit eurot, mille tulemusena suurenes Kreeka SKP hinnanguliselt 2 %. Komisjon andis ja koordineeris 2015. aastal loodud uue struktuurireformi tugiteenistuse kaudu ulatuslikku tehnilist abi, et aidata Kreekal luua reformide läbiviimiseks vajalik haldustugi. Kriitilisel hetkel 2015. aasta juunis aitas komisjon lühiajalise laenu abil eraldada Kreekale Euroopa finantsstabiilsusmehhanismi raames 7 miljardi euro ulatuses üleminekuvahendeid, tänu millele õnnestus ära hoida Kreeka kontrollimatu väljalangemine euroalast. 2018. aasta augustis lõppes edukalt Kreeka kolmeaastane makromajanduslik kohandamisprogramm, mille raames anti kokku 61,9 miljardi euro ulatuses laene põhjaliku ja pretsedenditu reformiprogrammi elluviimiseks. Nüüd tuleb hoolitseda selle eest, et reformihoog ei raueks. Kreeka rahva jõupingutused,

komisjoni toetus ja ülejäänud 18 euroala liikmesriigi solidaarsus tegid otsustavalt lõpu igasugustele spekulatsioonidele Kreeka euroalast väljalangemise kohta.

Ränne. 2015. aastal puhkes maailmas üks ulatuslikumaid pagulaskriise pärast Teist maailmasõda ning sellel oli vahetu ja kaugeleulatuv mõju ka Euroopa Liidule. Et kriisiks valmis olla, määras president Juncker esmakordselt ametisse rändevolniku. Samuti tegi ta komisjoni esimesele asepresidendile ülesandeks juhtida kogu vajalikku tööd nii ELi sise- kui ka välismõõtmes, kaasates selleks kõik volinikud ja peadirektorid. Tihedas koostöös president Junckeriga hõlbustas see ELi-Türgi avalduses kokku lepitu ladusat elluviimist ja sellega seotud ELi-Türgi tippkohtumiste ettevalmistamist. Alates 2015. aasta Euroopa rände tegevuskava vastuvõtmisest on EL astunud otsustavaid samme kolmes peamises valdkonnas, milleks on koostöö ELi-väliste partneritega, meie välispiiride kaitse ja töö ELi sees. EL suurendas oma tegevussuutlikkust, et toetada liikmesriike rände haldamisel. Selleks tugevdati ELi ameteid ning anti kiiret ja tõhusat operatiiv- ja rahalist toetust surve alla jäänud liikmesriikidele ehk eelkõige Kreekale ja Itaaliale.

Kaubanduspinged. Kasvavate pingete tõttu maailmakaubanduses on Junckeri komisjon 2017. aastast alates tegutsenud selle nimel, et suurendada kaubanduspoliitikas läbirääkimis- ja vastuvõtmisprotsesside õiguspärasust ja kaasavust. Kõik läbirääkimisdokumendid – sealhulgas soovitusel uute läbirääkimislubade andmiseks, läbirääkimisjuhiste eelnõud, läbirääkimistekstide ettepanekud, läbirääkimisvoorude aruanded ja käimasolevate läbirääkimiste tulemused – avaldatakse. Komisjon on moodustanud kaubanduslepingute nõuanderühma, mille vahendusel kaasata kodanikuühiskonda ning hõlpsamini koguda arvamusi ja tagasisidet paljudelt eri huvidega sidusrühmadelt, nagu ametiühingud, tööandjate ühendused, tarbijarühmad ja muud valitsusvälised organisatsioonid. Samuti võttis komisjon kasutusele uue lähenemise oma kahepoolsetele kaubandus- ja investeerimislepingutele. Kaubanduslepingute läbirääkimised hõlmavad vaid ELi ainupädevusse kuuluvaid valdkondi, investeringute kaitse lepingute läbirääkimised aga nii selliseid valdkondi, kus ELil on ainupädevus, kui ka selliseid, kus pädevust jagatakse liikmesriikidega. Majanduspartnerlusepinge Jaapaniga oli esimene, mis sõlmiti, kasutades edukalt uut lähenemisviisi.

25. juulil 2018 leppisid president Juncker ja president Trump kokku, et alustatakse Ameerika Ühendriikide ja ELi vaheliste tihedate sõprussidemete ja tugevate kaubandussuhete uut etappi. Lepiti kokku ELi ja Ameerika Ühendriikide ühisavalduses, millega vältida kaubanduspingete suurenemist ja esitada positiivne Atlandi-ülese kaubanduse tegevuskava. Presidendid otsustasid viivitamata luua oma lähimatest nõuandjatest koosneva rakendustöörühma, mis aitaks ühise tegevuskava ellu viia. Komisjonis toetavad töörühma tegevust kõik komisjoni talitused ja seda juhib peasekretariaat. Otseselt tänu sellele tööle ei ole siiani kehtestatud ühtegi uut tariifi ning EL ja Ameerika Ühendriigid tegutsevad kõigi praeguste tööstustariifide kaotamise ja koostöö parandamise nimel. 2019. aasta aprillis volitas nõukogu komisjoni pidama Ameerika Ühendriikidega läbirääkimisi tööstustariifide lepingu ja vastavushindamise kokkuleppe sõlmimiseks, viies sellega ellu Junckeri ja Trumpi ühisavalduses esitatut.

Turvalisus. Pärast 2015. aastal Pariisis toimunud kohutavaid terrorirünnakuid võttis komisjon vastu Euroopa julgeoleku tegevuskava, et EL saaks keerulisele ja kiiresti muutuvale julgeolekuolukorrale adekvaatselt reageerida. Nimetades ametisse julgeolekuliidu voliniku, kelle ülesandeks on koordineerida julgeolekualast tegevust kõigis poliitikavaldkondades koos kõigi asjaomaste komisjoni talituste ekspertidega koosneva rakkerühmaga, tagas president Juncker ühtse, tõhusa ja valdkonnaülese lähenemisviisi. Võetud meetmete eesmärk on

tegeleda terrorismi ja organiseeritud kuritegevusega seotud piiriüleste probleemidega, parandades teabevahetust ja tugevdades küberturvalisust ning operatiivkoostööd õiguskaitseasutuste ja ELi ametite vahel. Uued meetmed on andnud riiklikele õiguskaitseasutustele ka vajalikud vahendid, et võidelda tulemuslikult terrorismi, piiriülese kuritegevuse ja küberkuritegevuse vastu, ning on tugevdanud ELi vastupanuvõimet nende ohtude suhtes.

Brexit. 2013. aasta jaanuaris teatas toonane peaminister Cameron oma kavatsusest korraldada rahvahääletus Ühendkuningriigi Euroopa Liidu liikmesuse üle. Pärast seda, kui Ühendkuningriik oli 2015. aasta novembris taotlenud nn uue kokkuleppe sõlmimist, moodustas president Juncker komisjoni juurde Ühendkuningriigi rahvahääletusega seotud strateegiliste küsimuste rakkerühma, mida asus juhtima kogenud peadirektor Jonathan Faull. Rakkerühm valmistas ELi nimel ette Ühendkuningriigi liikmesuse uue korra. 2016. aasta veebruaris esitati selle alusel vastusena Ühendkuningriigi murele uued ettepanekud, mis sisaldasid Euroopa Ülemkogus kohtunud ELi riigipeade ja valitsusjuhtide õiguslikult siduvat otsust¹¹. Uut korda toetasid ühehäälselt kõik EL 27 liikmesriigid, nagu ka Ühendkuningriik. Kõikidest jõupingutustest hoolimata hääletas 23. juunil 2016 toimunud rahvahääletusel osalenutest 51,9 % ELi lahkumise ja 48,1 % ELi jäämise poolt.

Pärast rahvahääletust moodustas president Juncker viivitamata komisjoni juurde nn artikli 50 tööühma, et valmistada Ühendkuningriigiga Euroopa Liidust väljaastumise üle peetavateks läbirääkimisteks. Ta nimetas tööühma juhiks ja komisjoni pealäbirääkijaks komisjoni endise asepresidendi ja endise Prantsusmaa välisministri Michel Barnier'. Nõukogu nimetas ELi-poolseks läbirääkijaks kiiresti komisjoni. Läbirääkimised algasid aga alles 2017. aasta juunis, kuna Ühendkuningriik teatas Euroopa Liidu lepingu artikli 50 kohaselt oma kavatsusest ELi lahkuda ametlikult alles 2017. aasta märtsis. Sellele järgnesid kohe üldvalimised. Seejärel peeti läbirääkimisi kokkuleppe üle, millega tagada Ühendkuningriigi korrakohane väljaastumine ELi, ning koostati poliitiline deklaratsioon, milles esitati ambitsioonika, ulatusliku, põhjaliku ja paindliku partnerluse elemendid. Komisjon tagas, et läbirääkimised viidi läbi täiesti läbipaistvalt ning tihedas koostöös ELi 27 liikmesriigi ja Euroopa Parlamendiga. Nii väljaastumislepingut kui ka Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi tulevase suhteid käsitlevat poliitilist deklaratsiooni toetasid üksmeelselt kõik EL 27 liikmesriigid ja ka Ühendkuningriigi valitsus. Paralleelselt läbirääkimistega hakkas komisjon alates 2017. aasta detsembrist valmistuma Ühendkuningriigi lahkumise nn kokkuleppeta stsenaariumiks. Peasekretariaadis loodi spetsiaalne Brexitiks valmistumise tööühm, mis valmistas ette rohkem kui 90 teadet sidusrühmadele ja 19 seadusandlikku ettepanekut, et EL 27 oleks hästi ette valmistatud juhaks, kui Ühendkuningriik peaks ELi asjaolude sunnil siiski lahkuma ilma kokkuleppeta.

Kokku kulus komisjonil neli kuud läbirääkimisteks tollase peaministri Cameroniga uue korra üle ning 18 kuud läbirääkimisteks peaminister Mayga väljaastumislepingu ja poliitilise deklaratsiooni üle. Komisjoni spetsiaalsete tööühmade loomine Ühendkuningriigiga seotud küsimuste jaoks tagas, et läbirääkimised ei takistanud ELi positiivse tegevuskava elluviimiseks tehtavat tööd. See võimaldas komisjonil täielikult keskenduda ELi strateegilise tegevuskava täitmisele, ilma et seda mõjutaks Brexiti läbirääkimiste heitlikkus. Euroopa Ülemkogu toetas seda lähenemisviisi täielikult. Nagu on öeldud Euroopa Ülemkogu (artikkel 50) 29. aprillil 2017. aastal vastu võetud Brexiti läbirääkimiste suuniste punktis 27: „Euroopa Ülemkogu on jätkuvalt pühendunud liidu poolt endale seatud prioriteetide ambitsioonikale

¹¹ „Uus kokkulepe Ühendkuningriigi jaoks Euroopa Liidus“, ELT C 69 I, 23.2.2016. Euroopa Ülemkogu leppis 2016. aasta veebruaris kokku, et Ühendkuningriigi uues kokkuleppes sisalduv kord muutub kehtetuks, kui rahvahääletusel otsustatakse Euroopa Liidust lahkuda.

edendamisele. Ühendkuningriigiga peetavad läbirääkimised hoitakse lahus liidu käimasolevast tegevusest ning need ei tohi selle edenemist segada.“

I.2. Euroopa probleemid üleilmses kontekstis

Me elame üleminekuajas. Ülemaailmsel tasandil liigume järjest rohkemate jõukeskustega süsteemi suunas, mis peab rahuldama erinevaid huve ja püüdlusi. Majanduses suureneb surve järjest piiratumatele ressurssidele plahvatuslikult kasvava rahvusvahelise konkurentsi tingimustes. Samal ajal on kõigil inimestel õigustatud soov saada osa tuleviku heaolust. Tehnoloogias on toimumas üleminek paradigmale, kus üha tavalisemaks muutub inimvõimete suurendamine masinate abil.

Muutuv majandus ja töötingimused, muutuv kliima ja muutuv geopoliitika on juba mõjutanud ka ELi ja saavad peamisteks meie tulevikku kujundavateks teguriteks. Need on peamised asjaolud, mida peavad silmas pidama ELi juhid, kes Euroopa Parlamendi valimistulemuste selgudes asuvad kindlaks määrama meie eesmärkide kõrgust ja prioriteete järgmiseks viieks aastaks ja edaspidiseks.

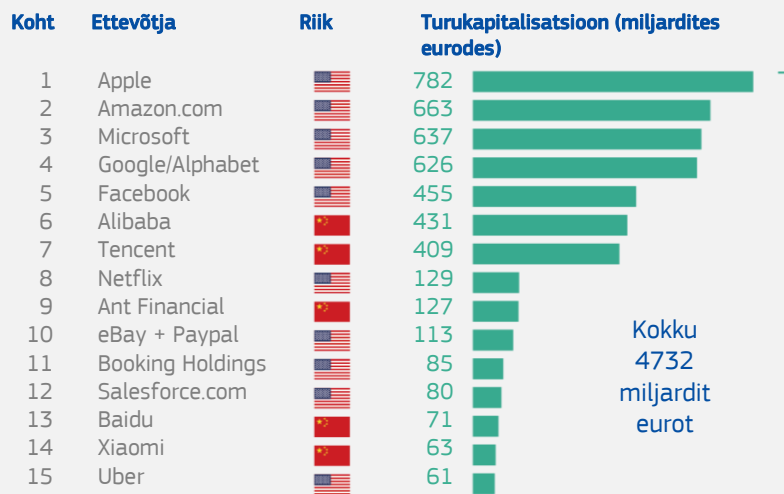
Paljude probleemide hulgas, mis Euroopat keskmises ja pikas perspektiivis mõjutavad, tõusevad eriti esile neli teemat. Meie ettevõtmistest ja valmisolekust nendes valdkondades oleneb see, kas suudame nendega seotud probleemid enda jaoks võimalusteks muuta.

Digipööre

Digipööre ja uued tehnoloogiad muudavad põhjalikult meie elu- ja tööviise. Tekivad uued võimalused, eelkõige tervishoiu, liikuvuse, tööstuse ja teaduse valdkonnas. Nendes peitub tohutu potentsiaal Euroopa tulevase konkurentsivõime ja majanduskasvu jaoks. Samal ajal kaasnevad digipöördega ka ohud, eelkõige digioskuste lõhe suurenemine ning sotsiaalse ja piirkondliku ebavõrdsuse süvenemine Euroopas.

Andmemahud kasvavad kiiremini kui nende töötlusvõimsus, mistõttu tehisintellektil on andmevoogude tõlgendamisel ja kasutamisel üha olulisem roll. Euroopa peab tehnoloogia ja andmete juhtimisel toime tulema ülemaailmse konkurentsiiga. Tehnoloogiliselt arenenud äriühingud eelkõige Ameerika Ühendriikidest ja Hiinast on kiiresti saanud maailma suurimateks ettevõtjateks ning kujundavad uusi üleilmseid väärtusahelaid. Nende tooted ja teenused muudavad eurooplaste elu-, töö- ja tarbimisviise.

15 suurimast digiettevõtjast ükski pole Euroopast

Allikas: Statista 2019 (andmed 2018. aasta mai seisuga).

Euroopal ei ole puudu uuenduslikke digitaalseid äriideid, kuid vaid vähesed meie uuenduslikud ettevõtjad kasvavad või laienevad Euroopas piisavalt kiiresti, et mõjutada ülemaailmseid turge. Teised seal tegutsevad ambitsioonikad ärihiid saavad sageli tuge riigi toetustest või kasutavad ära madalamaid ohutusstandardeid ja maksumäärasid, ohustades sellega Euroopa võimalusi mõjutada tehnoloogia arengut maailmas. See seab surve alla ka meie väärtused, eetilised põhimõtted ja huvid sellistes küsimustes nagu andmemajandus, turvalisus ja privaatsus, ning kahjustab digitaalse tarneahela turvalisust.

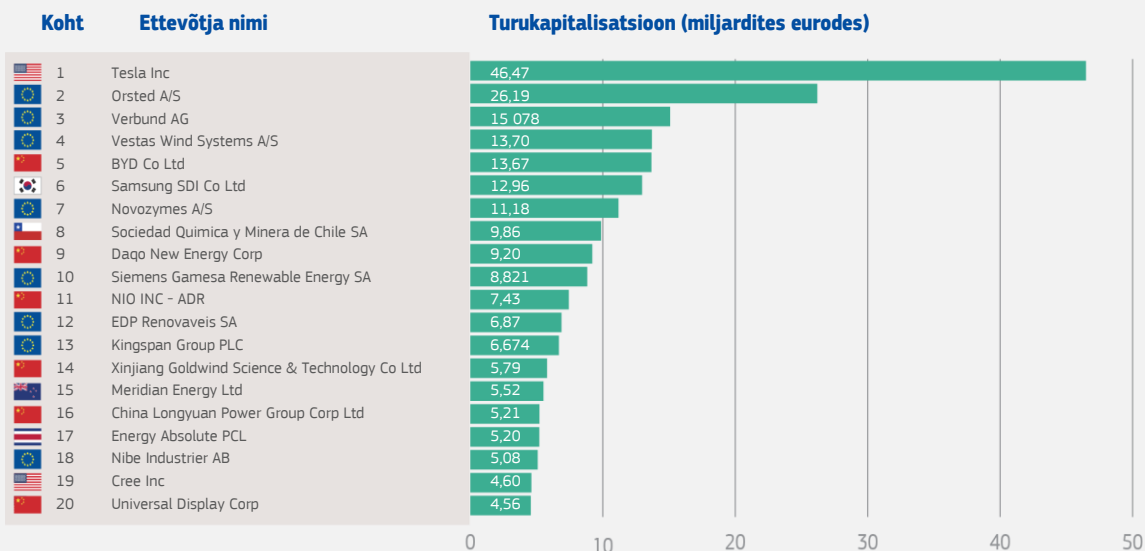
Kliimamuutused ja keskkond

Kliimamuutuste mõju on seda nähtavam, mida enam kasvab oht ülemaailmsele jõukusele, elatustaseme püsimisele ja turvalisusele. Üleskutsed asuda tegudele kostuvad iga päevaga valjemalt nii Euroopast kui ka kogu maailmast, kuna järjest rohkemad inimesed tunnevad kliimamuutuste ja nendega võitlemise mõju omal nahal ja igapäevases elus. Seetõttu peavad poliitilised meetmed olema otsustavad, kuid ka õiglased ja tasakaalustatud.

Pariisi kokkuleppe suurte eesmärkide saavutamiseks tuleb kogu maailmas tunduvalt kiirendada üleminekut puhtale energiale. Vaja on suuri investeeringuid ja panustama peab ka finantssektor. Kuid milline olekski parem investeeringutasuvus kui puhas planeet, väiksem sõltuvus energiaimpordist, jätkusuutlik majanduskasv ning puhta energia ja energiatõhususe lahenduste laialdasem kasutuselevõtt? Euroopa ettevõtjad on puhta tehnoloogia alal maailmas esirinnas. Seepärast loovad kliimamuutustega kaasnevad probleemid ka ärivõimalusi, kui neile läheneda õigel viisil.

Eurooplased on maailma suurimate puhta tehnoloogia ettevõtjate seas endiselt hästi esindatud

Ülemaailmse uue energia innovatsiooniindeksi (NEX) suurimad ettevõtjad turukapitalisatsiooni alusel (veebruar 2019)

Allikas: Uue energia ülemaailmne innovatsiooniindeks (NEX).

Kliimamuutused toovad kaasa probleeme ja ohte ka sotsiaalsele võrdsusele, mistõttu tuleks tagada, et üleminek puhtale energiale oleks töötajate ja kodanike suhtes õiglane ja seda eriti söetööstus- ja CO₂-mahukates piirkondades. Üleminekul on üleilmne majanduslik, sotsiaalne ja geopoliitiline mõju, mis mõjutab partnerlussuhteid ja ELi välispoliitikat.

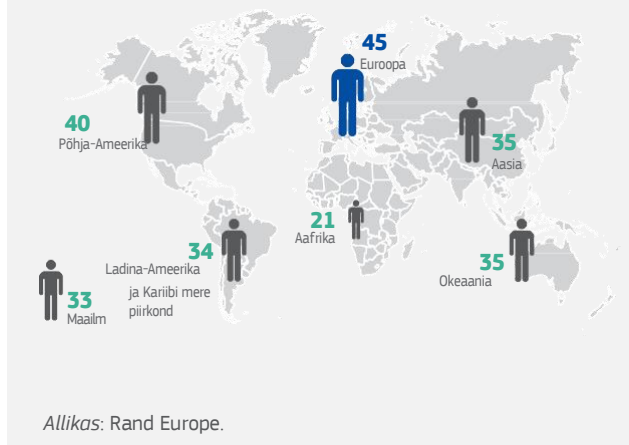
Lisaks kliimamuutustele ja energiaprobleemidele viib loodusvarade kasutamine üle planeedi taastootmisvõime meid järjest lähemale keskkonna kahjustumisele piirini, mis ohustab meie võimalusi rahuldada tulevaste põlvkondade vajadusi. Loodusvarade ülekasutamine ohustab ka meie majandust, mis sõltub tooraineimportidest. Kliima- ja keskkonnaprobleemidega toimetulemiseks tuleb meil ühtlasi minna üle ringmajandusele, kaitsta ökosüsteeme ja elurikkust, muuta oma toidusüsteem kestlikuks ja piirata metsade hävitamist.

Demograafia ja ühiskond

Demograafiliste muutuste mõju on peapõhjuseks kõige prognoositavamatele probleemidele, millega liidul ja liikmesriikidel keskpikas perspektiivis tegeleda tuleb. Tänu elukvaliteedi tõusule ja üldisele heaolule pikeneb pidevalt eurooplaste oodatav eluiga. Aastaks 2030 saab Euroopast esimene maailmajagu, mille elanike mediaanvanus on umbes 45 aastat. Kuigi pikem oodatav eluiga on iseenesest väga positiivne areng, kaasneb sellega ka surve tervishoiu- ja hoolekandesüsteemidele, samuti toob see kaasa seninägematuid probleeme põlvkondadevahelise õigluse mõttes ning avaldab kaugeleulatuvat mõju kogu ühiskonnale.

2030. aastaks on eurooplased maailma eakaimad eakaimad inimesed

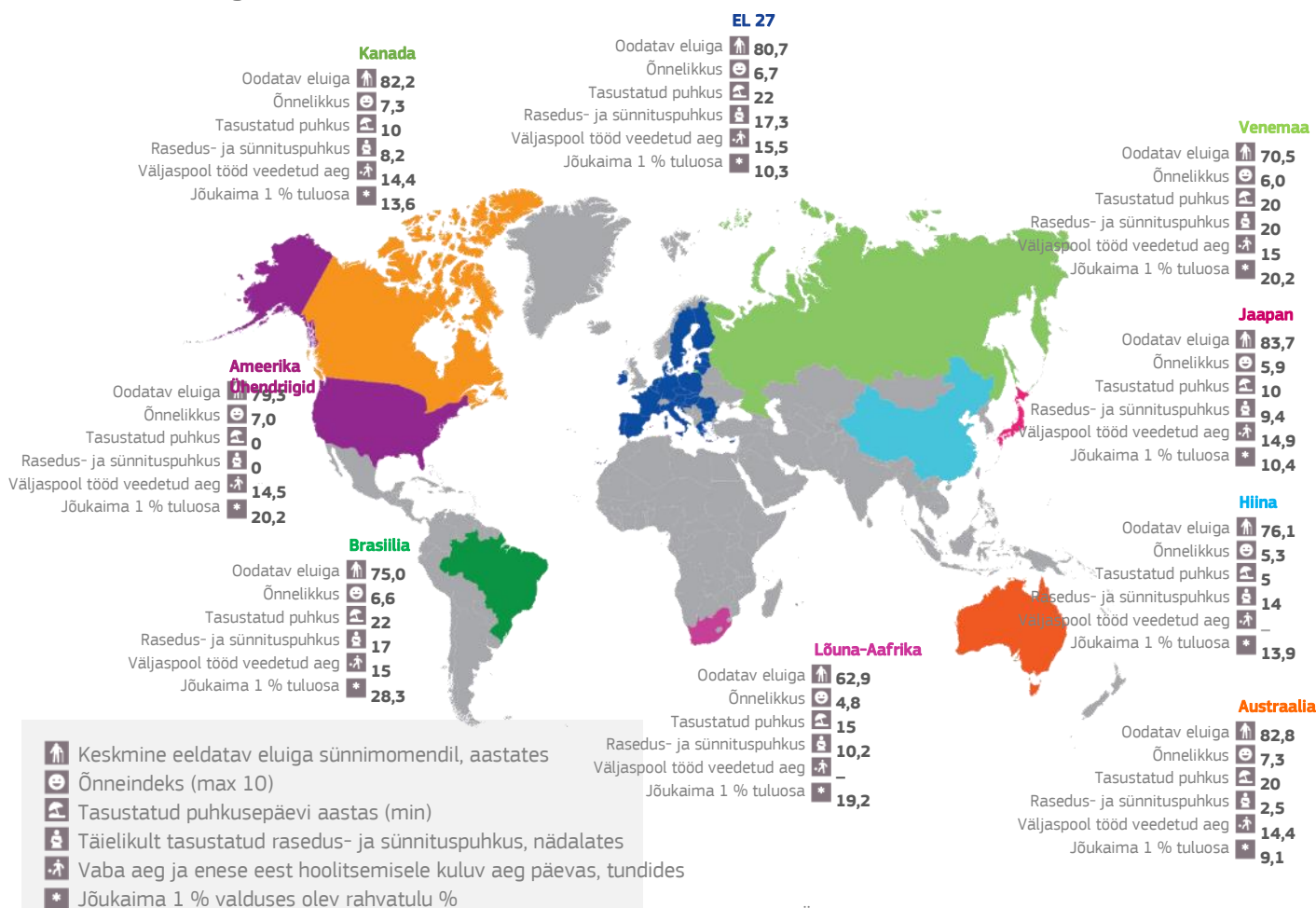
(mediaanvanus maailma eri piirkondades)

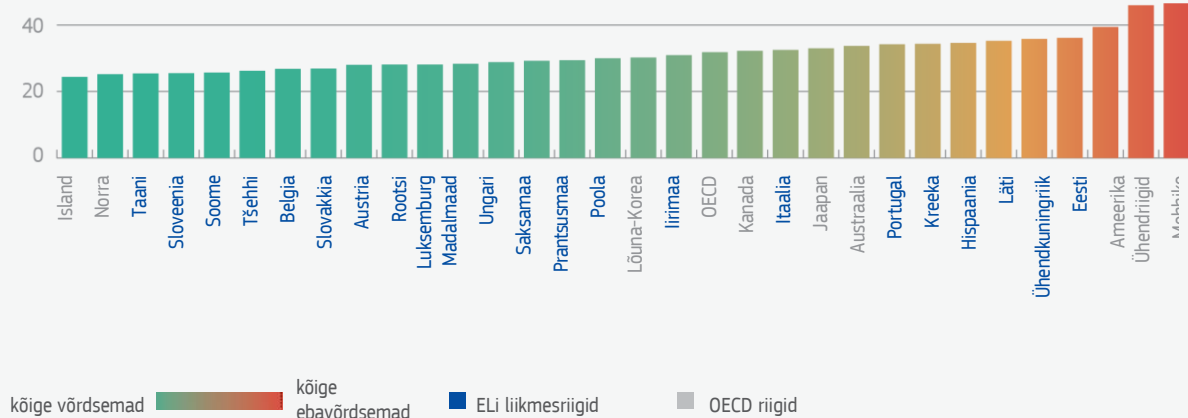
Samal ajal kahandab üldine sündimuse langus tõenäoliselt 2050. aastaks ELi rahvaarvu. Kui praegu on ELi osakaal maailma rahvastikus 6,7 protsenti, siis 2030. aastaks langeb see 6,1 ja 2050. aastaks 5,4 protsendini. Suur rahvastiku juurdekasv teistes maailmajagudes, erinevad heaolustandardid ning kliimamuutuste ja konfliktide mõju suurendab tõenäoliselt veelgi rändesurvet nii Aafrikast kui ka mujalt.

Euroopa elukvaliteet on maailma parim

2016. aasta või kõige viimased andmed

Euroopa ühiskonnad on maailma võrdseimad

Märkus: graafik näitab sissetulekute jaotust inimeste vahel, kasutades Gini koefitsienti, kus 0 tähistab täielikku võrdsust.

Allikas: OECD, viimased saadaolevad andmed

Heaolu suurendamine ning kvaliteetse ja kaasava hariduse, ümberõppe, sotsiaalkaitse ja avalike teenuste kättesaadavuse parandamine on eurooplaste jaoks pakilised probleemid. Raskusi on ka sotsiaalkorterite ja taskukohaste energiatõhusate elamute kättesaadavusega. Ligikaudu 10 % ELi leibkondadest maksavad üle 40 % oma sissetulekust eluasemekuludeks.

Liikmesriikidevahelised heaoluerinevused üldiselt kahanevad. Euroopa on ebavõrdsuse vähendamisel kindlalt maailma esirinnas.

Samal ajal suurenevad aga heaoluerinevused liikmesriikide sees eelkõige linna- ja kaugemate maapiirkondade vahel. Kuigi majanduse ajakohastamine on keeruline, pakub see võimalusi kiirendada regionaalarengut ja luua töökohti. Tehnoloogia ja automatiseerimine muudavad ka edaspidi põhjalikult seda, kuidas me töötame, tooteid valmistame ja teenuseid osutame. Paljud noored eurooplased hakkavad tööle kutsealadel, mida praegu veel ei ole, ning enamik töötajaid peab oma karjääri jooksul korduvalt vahetama töökohta ja omandama uusi oskusi.

Järjest rohkemate jõukeskustega maailm

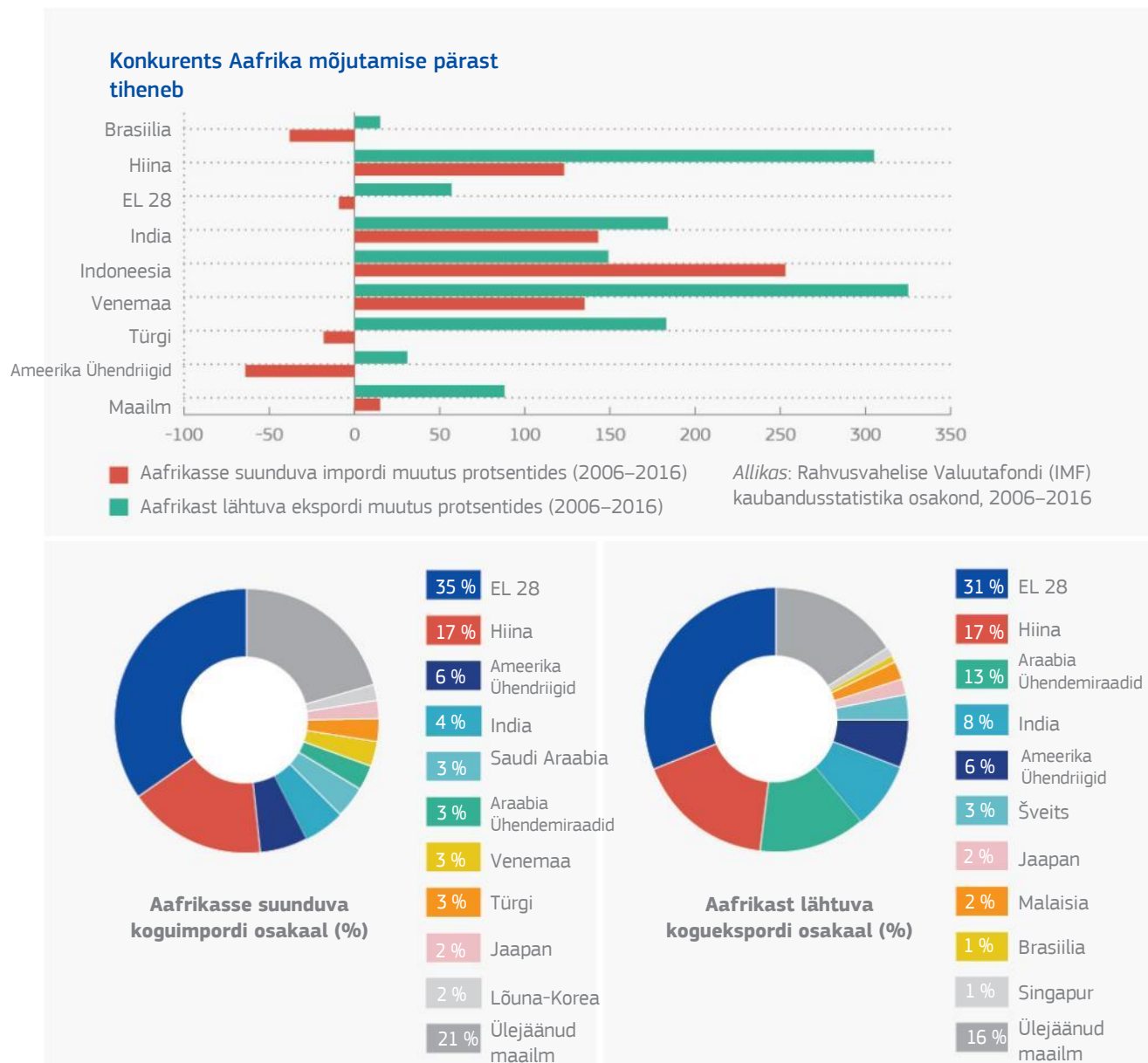
Euroopa ja ülejäänud maailm peavad toime tulema üha keerukama ja ebastabiilsema julgeolekukeskkonnaga. Uued jõud otsivad ülemaailmsel areenil oma kohta, samal ajal kui olemasolevad taanduvad või asuvad koguni praegust reeglitel põhinevat rahvusvahelist süsteemi kõigutama. Mitmepoolne ja reeglitel põhinev maailmakord on tugeva surve all just nüüd, kui vajadus selle järele on suurem kui kunagi varem.

Viimaste aastate jooksul on Euroopa Liidu **julgeolekukeskkond** märkimisväärselt muutunud. Paljude praegu rahu, stabiilsust ja heaolu ohustavate tegurite algpõhjus peitub ELi lähinaabruse ebastabiilsuses ja ohuvormide teisenemises.

Digitehnoloogia levikuga muutuvad hübriidohud ja elutähtsat taristut ähvardavad ohud järjest tavalisemaks. Sagenevad pahatahtlik kübertegevus ja välisriikidest juhitud väärinfo levitamise kampaaniad, millega mõjutatakse avalikku arvamust ja õõnestatakse meie ühiskondades demokraatiat.

Terrorismioht lähitulevikus tõenäoliselt ei kao. Üha enamad rühmitused nii kodu- kui ka välismaal kasutavad tänapäevaseid suhtluskanaleid, et levitada radikaalseid ideoloogiaid, mis lõhestavad ühiskonda ja levitavad kogu maailmas ebastabiilsust. Euroopa peab terrorismi ennetamiseks ja terrorismiohvrite toetamiseks otsustavalt tegutsema. Hiljutised rünnakud Sri Lankal ja Christchurchi linnas Uus-Meremaal on näidanud, et internetil on keskne roll selles, kuidas terroriorganisatsioonid ühiskonda radikaliseerivad, liikmeid värbavad ning terroristlikku tegevust hõlbustavad ja juhivad. Terroristliku veebisisu kiire avastamine ja kõrvaldamine on ülioluline ning seda saab tõhusalt teha üksnes Euroopa ja maailma tasandil – seepärast esitas komisjon ka sellesisulised ettepanekud.

Majanduslik konkurents ELi naaberriikides, Aafrikas ja kogu maailmas tiheneb. Kuna põhitootainevadurid kahanevad, suureneb tõenäoliselt konkurents nende varude ja eelkõige magevee ja toidu pärast ning see omakorda võimendab julgeolekuohte. Ebastabiilsust ja julgeolekuohte suurendab veelgi kogu maailmas valitsev sotsiaalne ja majanduslik ebakindlus, mille on põhjustanud riikide valitsuste suutmatus või soovimatus pakkuda põhiteenuseid ja vähendada sotsiaalset ebavõrdsust. Kiiresti muutuvates ülemaailmses oludes on eelkõige Euroopal ja Aafrikal palju võita tihedamatest majanduslikest ja poliitilistest sidemetest. Kuna ka teised ülemaailmsed jõud pööravad Aafrikale järjest rohkem tähelepanu, teeb Euroopa Aafrikaga koostööd võrdse partnerluse alusel ning peaks püüdma veelgi suurendada investeeringuid ja kaubandust.

Samal ajal rõhutab geopoliitiline dünaamika üha enamate riikide silmis Euroopa Liidu rolli usaldusväärse ja stabiilse partnerina, kes edendab mitmepoolset korda. Näiteks oli ELil oluline osa Iraani tuumakokkuleppe sõlmimisel ja rakendamisel eesmärgiga tuua piirkonda pikaajaline stabiilsus ja heaolu. Pärast Krimmi annekteerimist ja Ida-Ukraina destabiliseerimist kaitses EL reeglitel põhinevat rahvusvahelist korda jõulise Venemaa-vastase reaktsiooniga. Euroopa Liit on püüdnud suurendada stabiilsust, rahu ja julgeolekut Saheli piirkonnas, Liibüas ja Afganistanis. Vähetähtis ei ole seegi, et EL toetas ÜROD juhtrolli täitmisega Pariisi kokkuleppeni viinud rahvusvahelistel kliimakõnelustel ja ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 koostamisel.

I.3. Poliitikasoovitused järgmise strateegilise tegevuskava jaoks

2017. aasta märtsis, Rooma lepingute 60. aastapäeva eel avaldas komisjon valge raamatu Euroopa tuleviku kohta¹². Selles esitati 27 liikmega liidu viis eri tulevikustsenaariumi ja algatati ulatuslik arutelu Euroopa tuleviku üle, mille tulemusi saab nüüd kasutada 2019.–2024. aasta strateegilise tegevuskava peamiste poliitiliste prioriteetide paikapanemisel. Komisjon on igati soodustanud kodanike kaasamist ning on selleks välja töötanud uusi dialoogi pidamise ja kodanikega konsulteerimise vorme, muutnud arutelu paindlikumaks ja interaktiivsemaks, teinud selle kättesaadavaks internetis ning püüdnud jõuda laiemas ja mitmekesisemas publikuni.

Euroopa tulevik – mõttearendusi ja tulevikustsenaariume EL 27 jaoks aastaks 2025 (Euroopa Komisjoni valgest raamatust Euroopa tuleviku kohta, märts 2017)

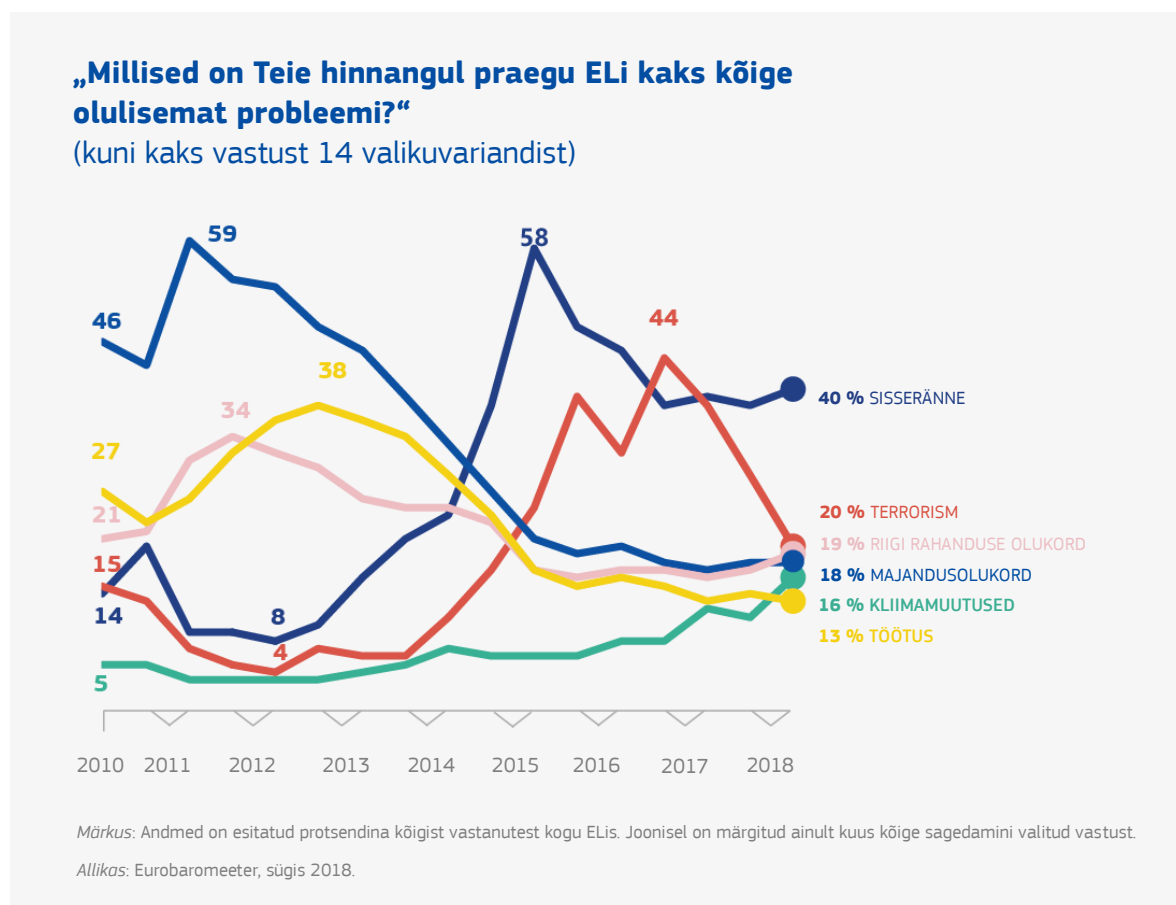
- 1. stsenaarium: samamoodi edasi.** *Probleemidega tegeldakse siis, kui need esile kerkivad, ning uusi õigusakte koostatakse vastavalt vajadusele. Otsuste tegemise kiirus sõltub sellest, kui kiiresti lahkarvamused lahendatakse.*
- 2. stsenaarium: üksnes ühtne turg.** *Peatähelepanu on ühtse turu edasiarendamisel. Sellistes valdkondades nagu ränne, julgeolek ja kaitseküsimused jääb EL 27 koostöö praegusele tasemele.*
- 3. stsenaarium: kes tahavad rohkem, teevad rohkem.** *EL 27 jätkab nii nagu praegu, kuid kui mõned liikmesriigid soovivad saavutada rohkem, teevad nad koostööd. Teised võivad ühineda hiljem.*
- 4. stsenaarium: teeme vähem, aga paremini.** *EL 27 pöörab peatähelepanu piiratud arvule prioriteetidele, mille puhul tegutsetakse kiiresti ning mille jaoks on olemas tugevad rakendus- ja õiguskaitsevahendid.*
- 5. stsenaarium: teeme palju rohkem koos.** *Liikmesriigid otsustavad, et probleeme saab lahendada ainult kõigi 27 liikmesriigi koostöös, ning eraldavad kõigis valdkondades kollektiivseks otsustamiseks rohkem võimu ja vahendeid. Otsuseid tehakse ja viiakse ellu kiiremini.*

Peaaegu 1600 avalikust arutelust linnavalitsustes, ülikoolides ja muudes kohtades üle kogu ELi on osa võtnud sajad tuhanded eri rahvuseid, vanuserühmi, religioone ja poliitilisi eelistusi esindavad kodanikud. Üle 80 000 inimese on vastanud ka Euroopa tuleviku teemalisele veebiküsimustikule, mille koostas 96 Euroopa Liidu kodanikust koosnev kodanike foorum.

¹² Euroopa Komisjoni valge raamat Euroopa tuleviku kohta: mõttearendusi ja tulevikustsenaariume EL 27 jaoks aastaks 2025 (COM(2017) 2025 final, 1.3.2017). Valgele raamatule järgnes kuus komisjoni aruteludokumenti:

- aruteludokument Euroopa sotsiaalse mõõtme kohta, 26.4.2017 (koostajad: komisjoni asepresident Valdis Dombrovskis ja volinik Marianne Thyssen);
- aruteludokument üleilmastumise ohjamise kohta, 10.5.2017 (koostajad: esimene asepresident Frans Timmermans ja asepresident Jyrki Katainen);
- aruteludokument majandus- ja rahaliidu süvendamise kohta, 31.5.2017 (koostajad: asepresident Valdis Dombrovskis ja volinik Pierre Moscovici);
- aruteludokument Euroopa kaitse tuleviku kohta, 7.6.2017 (esitajad: kõrge esindaja ja komisjoni asepresident Federica Mogherini ning asepresident Jyrki Katainen);
- aruteludokument ELi rahanduse tuleviku kohta, 28.6.2018 (esitajad: volinikud Günther Oettinger ja Corina Crețu);
- aruteludokument „Euroopa kestliku arengu saavutamine aastaks 2030“, 30.1.2019 (koostajad: esimene asepresident Frans Timmermans ja asepresident Jyrki Katainen).

Eurobaromeetri arvamusküsitlused kinnitavad, et **kodanike prioriteedid on viimaste aastate jooksul muutunud, kuna esile on kerkinud uusi probleeme ja ka ülemaailmne kontekst on teistsugune.**

Tuginedes liidu viimaste aastate edusammudele, olles ära kuulanud kodanike seisukohad ja arvestades Euroopa Parlamendi valimiste tulemusi, oleme haaranud võimalusest, mida pakub ELi 2019.–2024. aasta strateegilise tegevuskava koostamine, et käsitleda Euroopa ees praegu seisvaid probleeme ja võimalusi. Nüüd vajab EL järgmiseks poliitiliseks tsükliks uusi, ambitsioonikaid, realistlikke ja konkreetseid eesmärke. Kõik, mida me teeme, peaks aitama muuta Euroopa majandust, ühiskonda ja keskkonda kestlikumaks. Selleks et liit saaks üha ebakindlamas maailmas muutuda ühtsemaks, tugevamaks ja demokraatlikumaks, peaksid edasised meetmed komisjoni arvates keskenduma viiele mõõtmele. Komisjon on avaldanud ka neli teatist meie otsustuspädevuse tugevdamise kohta peamistes poliitikavaldkondades¹³.

Kaitsev Euroopa

Euroopa projekt on lasknud meil nautida rahu ja heaolu üle seitsmekümne aasta. Euroopa tagab rahu ja julgeolekut hoolikalt valitud ja sihipärase tsiviil- ja sõjaliste meetmetega ning see teeb Euroopa Liidust maailmas ainulaadse julgeoleku kindlustaja. Üleilmne rahu nõuab üleilmseid meetmeid ning ajaloo edukaima rahuprojektina peab EL oma rolli täies ulatuses

¹³ Komisjoni teatised: „Tugevam tegija rahvusvahelisel tasandil: tõhusam otsuste tegemine ELi ühises välis- ja julgeolekupoliitikas“ (COM(2018) 647, 12.9.2018); „Tõhusama ja demokraatlikuma otsustusprotsessi poole ELi maksupoliitikas“ (COM(2019) 8, 15.1.2019); „Tõhusam otsustusprotsess sotsiaalpoliitikas: valdkondade määratlemine, milles liikuda kvalifitseeritud hääleteenamuse suunas“ (COM(2019) 186, 16.4.2019); „ELi energia- ja kliimapolitiika tõhusam ja demokraatlikum otsustusprotsess“ (COM(2019) 177, 9.4.2019).

täitma. Kui vähegi võimalik, peame aitama ära hoida vägivaldseid konflikte. Kui see ei ole võimalik ning kaalul on ELi väärtused ja huvid, peame tegutsema varakult ja otsustavalt ning järgima terviklikku käsitust.

Peaksime jätkama oma jõupingutusi, et kujundada välja tõhus ja tõeline **Euroopa julgeolekuliit**. ELi kodanikke panevad kõige rohkem muretsema terrorism ja julgeolek. Arvestades ohtude piiriülese ulatuse suurenemist, on liidu ülesanne tugevdada sisejulgeolekut. Euroopa ressursse tuleb paremini kasutada. Selleks tuleb ühendada jõupingutused, mida tehakse terrorismi, organiseeritud kuritegevuse, küberkuritegevuse ja hübriidohtude ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks. Kodanike julgeolekut saab parandada koostalitlusvõimeliste infosüsteemide kasutamise ja ajakohastatud koostööraamistiku, näiteks elektroonilistele tõenditele juurdepääsu reguleerivate õigusnormide kehtestamisega.

Samuti peaksime liikuma tõelise **Euroopa kaitsekoostöö liidu** kujundamise suunas. Selleks peame edasi arendama möödunud aastatel astunud samme ning muutma kaitsekoostöö ELis erandi asemel normiks. EL peaks keskenduma valdkondadele, milles koostöö võib tuua tõelist kasu, näiteks kaitsetööstusele ja kaitsesektori teadusuuringutele, küberkaitsele, sõjaväelisele liikuvusele, hübriidkriiside ohjamisele ning välismaal toimuvatele missioonidele ja operatsioonidele. See aitab Euroopal võtta suurema vastutuse omaenda julgeoleku eest, parandada oma strateegilist sõltumatust ja tugevdada selle kaudu ühtlasi Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni.

Rände haldamisel tuleb tegutseda ettevaatavalt. See nõuab igakülgsid meetmeid kõikidel tasanditel ning ühest ELi käsitust, mille aluseks on vastutuse jagamine ja solidaarsus liikmesriikide vahel. Hästi toimiv varjupaigasüsteem tähendab, et tunnustatakse ühiseid vajadusi ja ühiseid kohustusi ning et Euroopa saab aidata neid, kellel on tõepoolest vaja kaitset, ning saata kiiresti tagasi need, kellel ei ole õigust Euroopasse jääda. ELi välispiiri tõhus kaitse eeldab täielikult toimivat Euroopa piiri- ja rannikuvalvet. Eesmärk suurendada selle koosseisu 10 000 Euroopa piiri- ja rannikuvalve ametnikuni tuleks saavutada võimalikult kiiresti ja kõige hiljemalt 2027. aastaks. Euroopa peab jätkama väga vajaliku integratsioonipoliitika soodustamist kõikidel tasanditel, et kujundada välja kaasav ja sidus ühiskond. Ühtlasi on rände haldamine tihedalt seotud vaba liikumise säilitamisega Schengeni alal. See on üks meie suuremaid saavutusi ning selle tagamine nõuab usaldusväärseid ja prognoositavaid norme. Samuti peame tunnistama, et üha olulisemaks muutub sidus seadusliku rände käsitus, mis pakub Euroopasse tulekuks seaduslikke võimalusi, sealhulgas ümberasustamist, ning aitab kahandada inimeste vajadust kasutada Euroopasse jõudmiseks smugeldamismarsruute. Rände algpõhjustega tegelemiseks, pagulaste abistamiseks, segarändevoogude haldamiseks, smugeldamise tõkestamiseks ning toimiva tagasisaatmise ja tagasivõtmise kindlustamiseks on väga oluline teha koostööd partnerriikidega. Selleks et inimesi nende koduriikides edukalt abistada, tuleb kooskõlastada humanitaarabi, arenguabi ja poliitika valdkonna vahendeid, nagu on juba rõhutatud üldises välis- ja julgeolekupoliitika strateegias,¹⁴ mille on visandanud kõrge esindaja / komisjoni asepresident Federica Mogherini.

Konkurentsivõimeline Euroopa

Euroopa peab keskenduma **teadusuuringutele ja innovatsioonile**, mis on seotud ökoloogilise, sotsiaalse ja majandusliku üleminekuga ning sellega kaasnevate ühiskondlike

¹⁴ „Ühtne visioon, ühine tegevus: tugevam Euroopa. Euroopa Liidu üldine välis- ja julgeolekupoliitika strateegia“, juuni 2016.

probleemidega. Samuti peab Euroopa veelgi arendama oma teadustöö tugevaid külgi, et saavutada juhtpositsioon läbimurdelise ja murrangulise innovatsiooni valdkonnas. Selleks tuleb kogu ELis rakendada auahneid meetmeid valdkondades, millega iga päev kokku puutume: oskuste arendamine, võitlus vähi vastu, kahjulikud heited ning ookeanide seisund ja plastireostus. EL, selle liikmesriigid ja tööstus peaksid tegutsema partneritena, et investeerida projektidesse ning koondada oma finantsvahendid ja oskused tiipsemel teadus- ja innovatsiooniprojektidesse, mis hõlmavad kogu ahelat alates ressursside kasutamisest kuni innovatsioonini ja uute lahenduste kasutuselevõtuni. Komisjon on teinud ettepaneku eraldada järgmisest ELi eelarvest teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks 100 miljardit eurot. ELi ühtekuuluvuspoliitika vahenditest kaasatakse sama suur summa innovatsiooni toetamiseks kõigis Euroopa piirkondades. Nende vahendite kasutamine tuleks tihedalt kooskõlastada meie tööstuspoliitikaga ja selliste reformidega, mille vajadus on kindlaks tehtud majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta kontekstis.

Meil tuleb investeerida Euroopa olulisse digivõimekusse, et anda Euroopale maailmas juhtpositsioon digitehnoloogiale ülemineku valdkonnas, ning me peame töötama koos selle nimel, et **arendada Euroopas loodavat inimkeskset tehisintellekti**. Selles töös tuleks juhinduda komisjoni tehisintellekti strateegiast¹⁵ ja koos liikmesriikidega ette valmistatud koordineeritud kavast, mille eesmärk on soodustada tehisintellekti arendamist ja kasutamist Euroopas. Ühiseid meetmeid on tarvis võtta neljas põhivaldkonnas: investeringute suurendamine, rohkemate andmete kättesaadavaks tegemine, talentide toetamine ja usalduse tagamine. EL peaks arendama ja soodustama inimkeskset ja eetilist tehnoloogiakäsitlust nii ELis kui ka rahvusvahelisel tasandil. Selleks et Euroopast saaks maailmas tiipsemel, eetilise ja turvalise tehisintellekti juhtiv arendaja ja kasutuselevõtja, tuleb tema tegevust tugevamini koordineerida. Lisaks tuleb teha jõupingutusi maailmatasemel Euroopa superarvutite väljatöötamiseks ja strateegilise kübervõimekuse arendamiseks.

Meil tuleb oma tehnoloogia ja tööstuse tulevikku strateegilisemalt kavandada. **Tänapäevane tööstuspoliitika** võimaldab rajada vajaliku taristu, stimuleerib innovatsiooni, lihtsustab uute tehnoloogiliste lahenduste kasutuselevõttu, soodustab aruka regulatiivse ökosüsteemi kujunemist ja toetab tööstust üldiselt. Selle aluseks peab olema ühtne turg ja selles tuleb keskenduda olulise tähtsusega väärtusahelatele¹⁶, näiteks säästlike akude tootmisele Euroopas. Seejuures peaksime olema valmis viivitamata reageerima, juhul kui liidusisesed või -välised konkurendid peaksid kahjustama võrdseid võimalusi. EL peaks välja töötama uued vahendid, mis aitaksid kõrvaldada välisriikide osalusest ja toetusest tulenevat kahjustavat mõju. Samal ajal aitavad ELi konkurentsieeskirjad endiselt tagada ausat konkurentsi, millest saavad kasu tarbijad ning mis edendab tootevalikut ja innovatsiooni. Selleks et võtta arvesse tehnoloogia arengu uusi suundumusi, eriti tööstussektori suuremat sõltuvust andmetele juurdepääsust, on oluline käia ajaga kaasas¹⁷.

Me peame täiustama, ajakohastama ja täielikult rakendama **ühtset turgu** ja kõiki selle aspekte, kõrvaldades igasuguse kunstliku eristamise tavapäraste ja digitaalsete turgude vahel. Peame kuulda võtma Euroopa Ülemkogu korduvaid üleskutseid viia ühtse turu kujundamine lõpule ja seda turgu süvendada. Selleks tuleb meil eelkõige tegeleda keerulisemate valdkondadega, näiteks teenustesektoriga, mis annab 70 % meie SKPst (ja kus me jääme tootlikkuse osas mõnest oma konkurendist maha). Süvendatud ühtne turg, millesse on

¹⁵ Komisjoni teatis „Tehisintellekt Euroopa huvides“, COM(2018) 237 final, 25.4.2018.

¹⁶ „EU Industrial Policy after Siemens-Alstom: Finding a new balance between openness and protection“, Euroopa Poliitilise Strateegia Keskus, 18. märts 2019.

¹⁷ Vt komisjoni konkurentsivolniku Margrethe Vestageri tellitud aruanne „Competition policy for the digital era“, 2019.

integreeritud andmekaitsel põhinev digitaalmajanduse mõõde, võimaldab ettevõtjatel laieneda ja piiriüleselt kaubelda. Tarbijate usaldust suurendavad digitaalajastule kohandatud uued tarbijakaitsenormid, rikkumistest teatajate parem kaitse ja normide täitmise tulemuslikum tagamine. Euroopa ettevõtjate üleilmse konkurentsivõime tugevdamiseks on oluline tagada konkurentsivaldkonna normide täitmine, stimuleerides investeerimist ja õhutades ettevõtjaid oma ärimudeleid parandama. Äriühingute maksustamise ja käibemaksunormide ajakohastamine võimaldab ettevõtjatel ühtse turu potentsiaali täielikult ära kasutada.

Me peame jätkama majanduskasvu soodustamist ja kestliku heaolu tagamist, süvendades veelgi **majandus- ja rahaliitu**¹⁸ ning toetades tugevalt riikide tasandil elluviidavaid struktuurireforme. Tõenäoliselt ühinevad järgmisel viiel aastal euroalaga uued liikmed, mille tulemusena EL ja euroala aina kasvavad ning neist saab kogu liidu ühisraha ala, nagu algselt kavandatud. Seetõttu peaksime veelgi tugevdama oma pangandussüsteemi ja integreerima kiiremini oma kapitaliturud. Sügav ja likviidne Euroopa kapitaliturg võimendab erasektori riskijagamist, muudab liidu konkurentsivõimelisemaks ja vastupidavamaks ning loob aluse euro tugevamale rahvusvahelisele rollile. Samal ajal peame jätkama oma liikmesriikide majandus-, eelarve- ja sotsiaalpoliitika lähendamist. Stabiilsuse ja kasvu pakti lihtsustamine võib aidata suurendada läbipaistvust ja soodustada nõuete järgmist ning toetada euroala ühise eelarvepoliitilise hoiaku järkjärgulist väljakujundamist¹⁹. Majandus- ja rahaliidu lõpuleviimist aitaks stabiliseeriva vahendina soodustada ka järk-järgult juurutatav Euroopa turvaline vara. See nõuaks paralleelset tööd riiginõuete regulatiivse käsitlemise valdkonnas.

ELi mitmeaastasesse finantsraamistikku tuleb kaasata **euroala lähenemise ja konkurentsivõime rahastamisvahend** reformide ja investeringute stimuleerimiseks. Komisjon on teinud selle rahastamisvahendi kohta ettepaneku, mis kiideti heaks 2018. aasta detsembri euroala tippkohtumisel. Selleks et viia lõpule oma majandus- ja rahaliidu loomine ning suurendada veelgi oma vastupanuvõimet, on meil tulevikus tarvis ka stabiliseerimise vahendit.

Me peame jätkama **Euroopa tööturu** ümberkujundamist ning tagama selle õigluse. Töötingimusi ning töötervishoidu ja -ohutust tuleb veelgi parandada. Tööjõu liikuvus peab olema õiglane ja seda tuleb hästi hallata ning selles valdkonnas kehtivaid norme tuleks tulemuslikult rakendada. Liikmesriikidel tuleb aidata kohandada nende haridus- ja koolitussüsteeme, et anda inimestele oskused, mida neil on tänapäeva tööturul tarvis²⁰. Vananevas ühiskonnas ja digiteerimise valguses on eriti oluline tagada piisav sotsiaalkaitse kõigile töötavatele inimestele, samuti tuleb investeerida elukestvasse õppesse, koolitusse ja ELi tööjõu täiendusõppesse ning tagada võrdsed võimalused.

Me peame ette nägema **ajakohase ja paindliku õigusraamistiku liikuvuse ja transpordi valdkonnas**, eriti ühendatud ja automatiseeritud liikuvuse reguleerimiseks. Ühenduvuse edendamiseks kogu Euroopas peaksime viima lõpule Euroopa ühtse transpordipiirkonna loomise. Euroopa peaks võtma juhtrolli ohutu, aruka, säästva, turvalise ja vastupanuvõimelise liikuvuse uute rahvusvaheliste nõuete kujundamisel. ELi õigusnormidega tuleb meie transpordisüsteeme tõhusalt kaitsta ohutut liikuvust mõjutavate tekkivate ja arenevate ohtude,

¹⁸ Järgime juba 2015. aasta juunis avaldatud viie juhi aruandes „Euroopa majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimine“ võetud kurssi.

¹⁹ President Juncker palus Euroopa Eelarvenõukogul 2019. aasta jaanuaris viia 2019. aasta juuli lõpuks läbi ELi kehtivate eelarve-eeskirjade hindamine ning pöörata eriti suurt tähelepanu sellele, kuidas neid eeskirju veelgi lihtsustada.

²⁰ Komisjoni teatis „Euroopa identiteedi tugevdamine hariduse ja kultuuri kaudu. Euroopa Komisjoni panus ELi juhtide kohtumisse Göteborgis 17. novembril 2017“, COM(2017) 673 final, 14.11.2017.

näiteks küberründe eest. Lisaks peame vähendama oma transpordisüsteemide mõju keskkonnale ja kliimale. See tähendab, et kiiresti tuleb kasutusele võtta alternatiivkütused ning jätkata tuleb sõidukistandardite parandamist CO₂-heite, saasteainete ja müra osas. Samuti peaksime vastu võtma tõelise ringmajanduse käsituse ning tegelema puhtamale ja automatiseeritumale transpordile ülemineku sotsiaalse mõjuga.

Õiglane Euroopa

Me peame jätkama parlamendi, nõukogu ja komisjoni poolt novembris 2017 välja kuulutatud **Euroopa sotsiaalõiguste samba väljaarendamist**. Liikmesriikides ja eri piirkondades, aga ka erinevates majandussektorites tuleb tegeleda ebavõrdsuse ja sotsiaalsete probleemidega. Ebavõrdsusest võrsub sageli võimaluste puudumise tunne. Meie tähelepanu ei tohiks olla suunatud mitte ainult rohkemate, vaid ka kvaliteetsemate töökohtade loomisele ning sotsiaalkaitse tagamisele. Samuti peaksime püüdma tagada võrdse juurdepääsu kvaliteetsele haridusele, koolitusele ja elukestvale õppele. Kaaluda tuleks ka muid ideid, näiteks võimalust võtta järk-järgult kasutusele ühine töötuskindlustuse edasikindlustusskeem.

Peame töötama koos liikmesriikidega, et tagada **sotsiaalne kaasatus ja võrdsus**, tegeledes muu hulgas piirkondlike erinevuste, vähemuste vajaduste ning soolise võrdõiguslikkuse ja vananeva elanikkonna küsimustega. Nii sotsiaalset kui ka territoriaalset ebavõrdsust peetakse suureneva ebaõigluse tunde allikaks. Euroopa institutsioonid peaksid näitama eeskju eelkõige soolise võrdõiguslikkuse küsimustes ja võitlema selle nimel, et kõigil inimestel oleksid võrdsed võimalused.

Peame kindlalt hoidma ja edendama Euroopa Liidu aluseks olevaid ühiseid väärtusi ja vastastikust usaldust. Nendest juhindub meie poliitika ja need tugevdavad meie ühisel kultuuril rajanevat ühtekuuluvustunnet. Eriti kehtib see **õigusriigi põhimõtte** kohta, mis on demokraatia ja põhiõiguste järgimise eeltingimus ning meie siseturu tõrgeteta toimimise ja justiits- ja siseküsimuste valdkonnas tehtava koostöö alus. Peame veelgi tugevdama oma ühist suutlikkust õigusriiki säilitada ja kaitsta. Selleks tuleb kogu ELis välja kujundada õigusriigi kultuur, pühenduda probleemide tulemuslikule lahendamisele ja täiustada vahendeid, mida on selleks vaja.

Meil on vaja kaitsta oma **põhiõigusi** digitaalses maailmas. Uus tehnoloogia ei tähenda ega peagi tähendama uusi väärtusi. EL peaks laiendama oma juhirolli andmekaitse ja privaatsuse tagamise valdkonnas nii, et sellest saaks väärtustel põhineva andmepõhise majanduse eeskujuna ainulaadne eelis. Tugev õigusraamistik peaks aitama ettevaatavalt lahendada tehisintellektiga kaasnevaid eetilisi ja õiguslikke küsimusi. Üleminek digitehnoloogiale eeldab ka rangeid nõudeid küberturvalisuse ja tarbijakaitse valdkonnas.

EL vajab ajakohast ja õiglast **maksustamispoliitikat**, mis on kohandatud digitaalmajanduse väljakutsetele ning mis tagab võrdsed võimalused nii internetihiidudele, veebikaupluste platvormidele kui ka kohalikele ettevõtjatele. Võitlus maksudest kõrvalehoidumise, maksupettuse ja maksustamise vältimise vastu nõuab tihedama koostöö tegemist rahvusvahelisel tasandil ja riiklike maksuhaldurite vahel.

Tervishoiusüsteemide digitaalse ümberkujundamise abil peame **toetama kvaliteetsete, taskukohaste ja kättesaadavate tervishoiuteenuste pakkumist**. ELi ravimitealased õigusnormid peaksid käima kaasas teaduse arenguga, aitama võidelda antimikroobikumiresistentsuse vastu, tegeleda ravimite nappuse probleemiga ning parandada ravi kättesaadavust, taskukohasust ja selle saamise võimalusi. EL peaks toetama liikmesriike nende püüdlustes muuta oma tervishoiusüsteemid tõhusaks, juurdepääsetavaks ja paindlikuks,

muu hulgas nende digitaalse ümberkujundamise teel. Samuti tuleb tegeleda nn meditsiinilise kõrbe probleemiga, st kõrge kvalifikatsiooniga arstide arvu vähenemisega mitmes ELi piirkonnas. Nendes piirkondades on ohus juurdepääs põhilistele tervishoiuteenustele.

Meil tuleb toetada **kvaliteetse, energiatõhusa ja taskukohase eluaseme** võimaldamist kõigile inimestele Euroopas. Selleks peame aitama liikmesriikidel tagada toimivad eluasemeturud ja piisava sotsiaaleluruumide pakkumise.

Kestlik Euroopa

Peame pöörama eriti suurt tähelepanu kõigi oma kestliku arengu eesmärkide rakendamisele nii ELis kui ka kogu maailmas kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni vastu võetud **kestliku arengu tegevuskavaga aastani 2030**. Nende eesmärkide saavutamiseks peame ajakohastama oma majandust eesmärgiga võtta kasutusele säästvad tarbimis- ja tootmisviisid ja kõrvaldada ebakõlad meie toidusüsteemis ning võtma liikuvuses, energia tootmises ja kasutamises ning hoonete projekteerimisel suuna kestlikkusele. Seda tuleb teha sotsiaalselt õiglasel viisil ja kedagi kõrvale jätmata. Ühtlasi peame suunama kestliku arengu eesmärkide saavutamise teele nii oma hariduse ja teaduse kui ka oma rahastamis-, maksustamis-, kaubandus- ja juhtimistavad.

Peame tegema rohkem pingutusi, et võidelda **kliimamuutustega ja ümber pöörata keskkonnaseisundi halvenemine**, mis ohustab nii maismaa kui ka ookeanide bioloogilist mitmekesisust, saavutama oma 2030. aasta kliima- ja energeetikaeesmärgid ning viima ellu oma auahne pikaajalise strateegia kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks. Sellepärast on komisjon näinud ette, et 25 % tulevase mitmeaastase finantsraamistiku vahenditest eraldatakse kliimameetmetesse tehtavateks investeeringuteks. Bioloogilise mitmekesisuse vähenemine tuleb peatada ja ümber pöörata ning kliimaga seotud katastroofide ja haiguste riske on vaja paremini prognoosida ja leevendada. Selleks võib muu hulgas kasutada äsja loodud elanikkonnakaitse mehhanismi rescEU. Terviklikku kestliku arengu käsitust tuleks toetada ajakohastatud ühise põllumajanduspoliitika.

Peame minema üle ressursitõhusamale **ringmajandusele** ning edendama selleks keskkonnahoidlikku majanduskasvu, biomajandust ja jätkusuutlikke uuendusi. Kiirendada tuleks jõupingutusi, mida tehakse selleks, et ergutada ettevõtjaid vastutustundlikult käituma, tarbijaid säästlikumaid valikuid tegema ja erasektorit mitmesugustest eri allikatest rahastamist pakkuma. Selleks et suunata Euroopa jätkusuutlikule rajale, võiks uus ringmajanduse tegevuskava keskenduda loodusvarade säästvale kasutamisele, eriti ressursimahukates ja suure mõjuga sektorites. Sellega vastataks kodanike ootusele, et neil on võimalik süüa ohutut, tervislikku ja taskukohase hinnaga toitu²¹. Ulatuslik nullsaaste strateegia kannustaks investeerima puhtamatesse alternatiividesse ja muudesse lahendustesse, mis aitaksid säilitada puhta õhu ja pinnase ning puhtad ookeanid nii praegustele kui ka tulevastele põlvkondadele.

Peame maksimaalselt ära kasutama **energialiidu** potentsiaali ja tegelema peamiste lahendamata probleemidega, sealhulgas energiajulgeolekuga, kodumajapidamiste ja ettevõtjate energiakuludega ning kliimale avalduva mõjuga. EL on juba kehtestanud kõige edumeelsema õigusraamistiku puhta energia valdkonnas ja peaks nüüd keskenduma selle rakendamisele. Lisaks peaksime jätkama oma jõupingutusi energiavarustuse

²¹ 17. aprillil 2019 vastu võetud direktiiviga (EL) 2019/633, mis käsitleb ebaausaid kaubandustavasid toiduainete tarneahelas, astus EL hiljuti konkreetse sammu ELi põllumajandustootjate sissetuleku ja selle kaudu nende jätkusuutlikkuse toetamiseks.

mitmekesistamiseks ja riikide energiavõrkude ühendamiseks, samuti peaksime soodustama üleminekut säästvatele energiaallikatele ja suuremale energiatõhususele. Puhtale energiale üleminekut võib toetada energia maksustamisega. See võib ühtlasi aidata kaasa jätkusuutliku ja sotsiaalselt õiglase majanduskasvu saavutamisele.

Mõjukas Euroopa

Üha enam killustuvas ja üha rohkemate jõukeskustega maailmas peab EL oma positsiooni tugevdama, et tagada oma heaolu, julgeolek ja väärtused. Selleks on tarvis ühiseid pingutusi: ükski liikmesriik eraldi sellega toime ei tule. Ainult EL tervikuna suudab kujundada maailmas toimuvat ning kindlustada, et eurooplastele jääb standardite kehtestaja, mitte nende ülevõtja roll. Ainult üheskoos oleme võimelised säilitama euroopaliku eluviisi tiheda üleilmse konkurentsi tingimustes ning kaitsma oma väärtusi kõikjal maailmas.

Nagu on rõhutatud 2016. aasta juuni üldises välis- ja julgeolekupoliitika strateegias, peab Euroopa olema maailmas juhtrollis, toetades järjepidevalt ja kindlalt **mitmepoolset, reeglitel põhinevat maailmakorda, mille keskmes on Ühendatud Rahvaste Organisatsioon**. EL peaks soosima ülemaailmset juhtimist, mis rajaneb sellistel põhiväärtustel nagu inimõigused, õigusriik, kestlik areng, mitmepoolsus ja rahvusvahelise humanitaarõiguse austamine.

ELi märkimisväärset majandusjõudu tuleks söakamalt kasutada meie üleilmsete huvide edendamiseks. Avatud ja õiglane kaubanduse tegevuskava loob võimalusi Euroopa kodanikele ja ettevõtjatele ning tagab võrdsed tingimused nii kodu- kui ka välismaal. Meie prioriteet peaks olema säilitada **Maailma Kaubandusorganisatsioonil (WTO) põhinev mitmepoolne kaubandussüsteem** ja seda reformida, et käia kaasa maailmakaubanduse uute suundumustega, ning tugevdada koostööd oma peamiste rahvusvaheliste kaubanduspartneritega.

EL peaks kasutama oma majanduslikku kaalu suutlikkuse suurendamiseks sanktsioonide valdkonnas, parandades omaenda meetmete mõjusust ja valmistudes end paremini kaitsma kolmandate riikide ühepoolsete sanktsioonide ekstraterritoriaalse mõju eest. **Euro tugevam rahvusvaheline roll** suurendaks Euroopa majanduslikku ja rahapoliitilist sõltumatust, alandaks rahvusvahelise kauplemise kulusid ja riske ning aitaks suurendada finantsstabiilsust.

Üks ELi prioriteetidest peaks olema seada lähinaabritega sisse tihedad suhted, mille aluseks on õiguste ja kohustuste selge tasakaal. See hõlmab **Lääne-Balkani riikides toimuvate muutuste toetamist usaldusväärse laienemispoliitika kaudu**, mille raames peab EL kinni pidama oma kohustustest. Samuti peaksime aitama stabiliseerida **oma ida- ja lõunanaabreid**, käsitledes ühiseid probleeme. EL peaks tihendama oma sidemeid ja koostööd Aafrikaga, et tuua kaks maailmajagu teineteisele majanduslikult ja poliitiliselt lähemale ning tegeleda ühiste huvide ja probleemidega. 2018. aasta septembris moodustatud **Aafrika–Euroopa kestliku investeerimise ja töökohtade loomise allianss** tuleb täielikult ellu rakendada, et pakkuda uusi võimalusi suurema kaubavahetuse ja sihipäraste, sealhulgas haridusse ja vajalike oskuste omandamise tehtavate investeringute kaudu. Allianss peab aitama välja kujundada tugeva partnerluse, mis rajaneb reeglitel ja väärtustel põhineval rahvusvahelisel korral.

II osa. Euroopa ainulaadne teavitamiskohustus: kuidas anda kogu maailmajaos tulemuslikult teavet ajal, mil killustumus ja väärinfo levik aina suurenevad

Üha enam polariseeruv ja muutlik maailmas on meie ühtsus ja jagatud väärtused need allikad, millest Euroopa ammutab jõudu tema ees seisvate probleemidega tegelemiseks. Ainult üheskoos suudame edukalt vastata kodanike ootustele, mille kohaselt peab liit neid kaitsma ja avardama nende võimalusi. Aga sellest üksi ei piisa. Selleks et Euroopat saadaks edu, on tarvis selle ülesehitamisse aktiivselt ja järjepidevalt kaasata need, kelle jaoks see on mõeldud. See eeldab pidevat, ausat ja läbipaistvat teavitamist sellest, mis on EL, millega ta tegeleb, milliseid väärtusi ta esindab ja kuidas tema otsused valmivad.

ELi kohta teabe andmine on ELi institutsioonide ja liikmesriikide ühine ülesanne ning seda tuleb teha nii riiklikul, piirkondlikul kui ka kohalikul tasandil. Seda ei saa teha ülekäe ega mõtlematult, sest selle eesmärk on võimaldada kodanikel teha teadlikke valikuid ja osaleda täiel määral Euroopa demokraatias. Sellepärast tuleb Euroopa kohta teavet jagada selle kodanikele arusaadavates keeltes. Mitmekeelne teavitamine on ELile omane joon ja peegeldab selle kultuurilist mitmekesisust.

23.–26. mail 2019 valima siirduvad eurooplased peaksid saama lisaks poliitilistele manifestidele tugineda ka tõenditele ja faktidele. Paraku ei ole see tänapäeva aina enam killustuv ja polariseeruv meedia- ja teabekeskonnas, kus sotsiaalmeedia roll üha kasvab, sugugi nii lihtne. Digitaalajastul on teavet lihtsam leida ja levitada kui iial varem. Sellega kaasnevad tohutud võimalused mõttevahetuse laiendamiseks ja süvendamiseks kogu liidus, aga see toob kaasa ka riske ja suurendab vajadust tagada, et mõttevahetuse aluseks oleks täpne ja usaldusväärne teave. Selle kindlustamiseks peavad ELi institutsioonid ja liikmesriigid oma jõud ühendama.

Oma ametiaja jooksul on ELi institutsioonid ja eeskätt Junckeri komisjon püüdnud teavet jagada nii poliitilisemal kui ka strateegilisemal viisil. Selles punktis on esitatud mõned sellised kogemused.

II.1. Euroopa Liidu kohta teabe andmine on ühine ülesanne

Euroopa Liit on eelkõige inimeste ja väärtuste liit – ainulaadne demokraatlik süsteem, mis täiendab kõikide liikmesriikide demokraatlikke süsteeme riigi, piirkondlikul ja kohalikul tasandil ja on nendega pidevas vastasmõjus ning teeb vahetult koostööd kodanike ja kodanikuühiskonnaga. Kõik, kellel on huvi Euroopa tuleviku vastu, peavad täitma oma rolli ja aitama selgitada, mis tähendab olla osa sellisest liidust ning millised on selle liidu poliitika ja valikute eelised või tagajärjed.

Samuti on tarvis ausamalt tunnista, et **kõik poliitikas ja otsuste tegemises osalejad vastutavad ühiselt** kodanikele ELi kohta teabe andmise eest. On aeg loobuda harjumusest kanda edusammud liikmesriikide arvele ja panna ebaõnnestumised Euroopa süüks. Selle asemel tuleks hakata meie ühiseid otsuseid ja ühist poliitikat kodanikele paremini selgitama. Ükski süsteem ei jää püsima, kui tema häälekaimad kriitikud võrsuvad tema enda kujundajate seast. Natsionalistlik-populistlikud väited põhinevad vääral vastandusel, mis seab vastakuti rahvusriigi ja Euroopa. ELi institutsioonid ja liikmesriigid peavad sellele ühel häälel vastu astuma ning seadma vastukaaluks oma käsituse, mille raames selgitatakse ELi olulist rolli ja eeliseid.

Selleks et kodanikud Euroopat usaldaksid, tuleb tegeleda nende õiguspäraste murede ja ootustega. Eurooplastel on sageli tunne, et neile ei anta ELi tegevuse kohta piisavalt teavet²². Selle muutmiseks tuleb meie teavitamistegevuse raames selgitada, kuidas mõjutab EL inimeste elu, ning kujundada parem arusaamine ELi tööviisist ja sellest, millised küsimused kuuluvad ELi pädevusse.

Teavitamine tuleb poliitika kujundamisse **integreerida** algusest peale ja mitte tagantjärele või selleks, et poliitikat „ilustada“.

Teavitamine peab olema **kahepoolne** – kõigepealt tuleb **kuulata** ja seejärel **rääkida**.

See peab põhinema **faktidel**, mille aluseks on **andmed**, **ent tekitama samal ajal ka emotsioone**, ning olema **kohandatud sihtrühmale** ja toimuma selges keeles.

Teavitamine peab lähtuma meie ühistest väärtustest ja keskenduma sellele, millised on **ELi poliitika konkreetsed tulemused inimeste jaoks nende kodukohas**, ning ühtlasi toetama **kogukonna kujundamist**²³.

Hea poliitikakujundus vajab hea ja arusaadava teabe jagamist mitmes keeles ja omaksvõetaval viisil.

Meediavabadus ja meedia mitmekesisus on liidu nurgakivid ja peavad selleks ka jääma. Nii on sätestatud põhiõiguste harta artiklis 11. Liidu tegevusest teavitamisel on meie oluliseks partneriks traditsiooniline meedia, sealhulgas eelkõige Brüsseli pressikorpus, aga ka piirkondlik ja kohalik meedia. Komisjoni igalõunane teabetund annab üle 1 000 akrediteeritud ajakirjanikule ja meedia esindajale peaaegu 60 maailma riigist võimaluse esitada küsimusi ELi poliitika ja selle kujundamise kohta. Nii selle kui ka muude teabetundide eesmärk on aidata ajakirjanikel vormida ELi teemalist arutelu liikmesriikide sisestes keskusteludes. Üldsus usaldab ELi uudiste ja analüüside sõltumatu allikana pigem traditsioonilist pressi kui sotsiaalmeediat²⁴. Paraku heidavad Brüsseli-põhise meedia ainulaadsele vaatenurgale sageli varju või konkureerivad sellega lood, mida kajastatakse valdavalt läbi rahvusliku prisma. Selleks et luua tõeline Euroopa avalik ruum, kus toimuks informeeritud arutelu ja mõttevahetus, on endiselt väga oluline järjepidevalt toetada Euroopa teemadele spetsialiseerunud ajakirjanikke ja meediakanaleid ning õhutada riigijuhte rohkem Euroopast rääkima.

Euroopa asjadest teavitamine ei ole aga üheainsa institutsiooni ega isiku ülesanne. EList teavitamisel peavad liidu institutsioonid täielikult mõistma, et nende kohus on oma tööd läbipaistvalt selgitada ja põhjendada. Samal ajal ei saa nad kanda liidu tegevuse kaitsmise eest ainuvastutust ega peaks ka seda tegema. Kuigi komisjonil on aluslepingute täitmise

²² Eurobaromeetri standarduuring nr 88, november 2017.

²³ Nagu on soovitatud 2017. aasta aruandes „Reaching out to EU citizens: A new opportunity“, mille on koostanud president Junckeri erinõunik kodanikega suhtlemise valdkonnas Luc Van den Brande.

²⁴ 2017. aastal suurenes üldsuse usaldus traditsioonilise meedia (ringhääling ja press) ning vähenes interneti ja sotsiaalvõrgustike vastu. Kõige suuremat usaldust pälvinud uudiste allikas oli traditsiooniline meedia: raadio (70 %), televisioon (66 %), paberajalehed ja -ajakirjad (63 %). Võrguajalehti ja -ajakirju usaldas vaid alla poole küsitletutest (47 %), videoportaale ja netisaateid veelgi vähem (27 %) ning veebipõhiseid sotsiaalvõrgustikke ja sõnumirakendusi peaaegu sama hulk (26 %) küsitletutest (Eurobaromeetri kiiruuring nr 464, veebruar 2018).

tagajana ja ELi õigusaktide algatajana kindel roll, ei jõua ta kodanike teavitamisel sama paljude inimesteni ega saa olla neile sama lähedal kui liikmesriikide või piirkondade valitsused. Samuti ei suuda ta korvata teabelünki. Seepärast on ELi poliitikast teavitamiseks äärmiselt tähtis, et selles osaleksid aktiivselt ka kõik teised liidu institutsioonid ja kõik liikmesriikide valitsustasandid.

Aluslepingute kohaselt tuleks ELi otsused teha nii avalikult kui võimalik ja nii kodanikelähedaselt kui võimalik²⁵. Hoolimata arvukatest edusammudest, on otsuste tegemisel hädasti vaja parandada aruandekohustust ja selgust, et suureneks ühine vastutus poliitiliste protsesside tulemuste eest. See aitaks ühtlasi vältida müüti pidevast kriisist ja kalduvust keskenduda teavitamisel põhiliselt lahkavamusi tekitavatele küsimustele. See, kui riigijuhid, valitsused, institutsioonid või kodanikud ELi poliitika üle vaidlevad või aru peavad, ei ole märk probleemist, vaid elutervest ja aktiivsest osalusest demokraatias. **Vajadus otsida alati tasakaalustatud ja kestlikke kompromisse tuleneb juba olemuslikult valitsusvormist, mille eurooplased on valinud.** On tähtis, et kõik otsuste tegemisel osalevad pooled sellele tähelepanu juhiksid.

ELi ja liikmesriikide edukast koostööst Euroopa ühtsuse väljendamisel rahvusvahelisel areenil on hulgaliselt näiteid. 2015. aastal avaldati Euroopa arenguaastat käsitlev teatis, milles rõhutati liidu kohustust täita ÜRO kestliku arengu eesmärgid, millega ühinesid nii kõik ELi institutsioonid kui ka arenguabiga tegelevad valitsusvälised organisatsioonid. ELi strateegiliste huvide edendamiseks tuleb veelgi parandada sihtrühmadele suunatud tööd ja nende teavitamist kolmandates riikides.

Teine näide ühise rinde moodustamisest oli ELi ja Jaapani vabakaubanduslepingu sõlmimine, mille käigus komisjon, nõukogu ja liikmesriikide valitsused rõhutasid ühiselt lepingu kasulikkust. Praegune komisjoni koosseis otsustas teadlikult avaldada kõik läbirääkimisvolitused ja -dokumendid, et tagada täielik läbipaistvus ja õppida varasematest kogemustest, sest läbipaistvuse puudumine on sageli toonud kaasa terava kriitika.

Komisjon teavitustegevus seoses Ühendkuningriigi väljaastumisega Euroopa Liidust on samuti lähtunud ülejäänud 27 liikmesriigi korratud selgest sõnumist, kusjuures läbirääkimised on toimunud erakordselt avatult ja läbipaistvalt. Kuna Brexitiga seotud teemasid on peamiselt käsitletud komisjoni spetsiaalse töörühma kaudu, siis ei ole see küsimus varjutanud ega mõrandanud Euroopa Liidu positiivset tegevuskava.

²⁵ Euroopa Liidu lepingu artikkel 1.

Läbipaistvuse tagamine Brexiti läbirääkimistel

Kolmandate riikidega peetavad tippkohtumised ja kõrgetasemelised kohtumised annavad ELi institutsioonidele ja liikmesriikidele hea võimaluse tõsta esile liidu olulist rolli positiivsete muutuste käivitajana nii enda sees kui ka väljaspool. Seda lähenemisviisi toetab läbipaistvus, mille tagab läbirääkimisdokumentide avaldamine ka muudes valdkondades. ELi määrav roll 2015. aasta Pariisi kliimamuutuste kokkuleppe saavutamisel on siinkohal hea näide. Tänu läbipaistvusele tagati liikmesriikide ühtsus ning kodanike teavitamine ja kaasamine igas etapis.

Arvukad samalaadsed seigad kinnitavad ühise koordineeritud teavitustegevuse kasulikkust. Samal ajal on paljudi õppida juhtudest, kui meie teavitustöö ei ole olnud tasemel. Sageli püüab ELi teavitustegevust asjaolu, et algatusi reklaamitakse agaralt, kuid nende tulemused jäävad kesiseks. Kõige kujukam näide sellest on Euroopa Ülemkogu järeltulekutes esitatud korduvad ELi juhtide lubadused viia lõpule ühtne digitaalne turg või pangandusliit. Tihti on EL aga süüdi ka vastupidises, s.t tegutseb agaralt, kuid reklaamib seda kesiselt. Seda kalduvust iseloomustab hästi rännet käsitlev teavitustegevus. Euroopa rändekriisi teema pakub nii avalikkusele kui ka poliitikutele endiselt rikkalikult kõneainet, kuigi tegelikult on ELi saabuvalte rändajate arv langenud kriisieelsele tasemele.

ELi ametlike teabekanalite puuduseks on samuti see, et need ei suuda võistelda suure veenmisjõuga riiklike arvamusiõidrite ega võrguplatvormidega. ELi autoriõiguse reformimisel tuli ELi institutsioonidel enne ettepaneku üle Euroopa Parlamendis toimunud otsustavat hääletust viimastel nädalatel võidelda jõuliste lobirühmade ja vastukampaaniatega. Kuna ELi selgitustöö ei olnud sama tugev, ei olnud institutsioonide kavatsused ja reformi põhjused üldsusele piisavalt arusaadavad, kuigi lõpuks kiitis Euroopa Parlamendi selge enamus reformi heaks.

Selleks et võidelda selliste suundumustega ja vabaneda kirjeldatud puudustest, tuleb liikmesriikidel ühist teavitustegevust laiendada. Eelkõige peaksid ELi riigijuhid omavahel paremini koordineerima, kuidas nad läbirääkimiste ja tippkohtumiste tulemusi oma riigi kodanikele tutvustavad.

Kogu otsuste tegemise protsessi käigus avaneb ühiseks teavitustööks samuti palju võimalusi, millest ELi institutsioonidel ja liikmesriikidel tuleks kinni haarata.

Kõigist toodud näidetest ilmneb, et ELi asjadest teavitamist tuleks Euroopa, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil rohkem koorideerida. ELi institutsioonide, eriti komisjoni ja Euroopa Parlamendi vahel on teavitusala koostöö hästi arenenud. Detsembris 2017 kirjutasid mõlema institutsiooni teabevahetusosakonnad alla ühisavaldusele, mille kohaselt tehakse Euroopa Parlamendi valimiste eel omavahel koostööd ja jagatakse ressursse, eelkõige [kampaania www.seekordlahenvalima.eu](http://www.seekordlahenvalima.eu) raames. Kokkulepe tuleneb sellest, et mõlemad institutsioonid mõistavad, et nende ühine ülesanne on **mobiliseerida kodanikke ja anda neile võimalus teha teadlikke otsuseid Euroopa tuleviku kohta.**

Selline pragmaatiline lähenemine on pannud aluse uuele põhimõttele, et kodanike heaolu nimel peavad institutsioonid üksteisega rivaalitseamise asemel tegutsema ühiselt ELi huvides. Seepärast kasutasid kõik institutsioonid ka Rooma lepingu 60. aastapäeva tähistamisel üldsuse ees mitte omaenda, vaid ELi sümboolikat.

Euroopa Parlament ja komisjon peaksid ka pärast eelseisvaid valimisi tugevdama koostööd oma liikmesriikides asuvate büroode ja esinduste vahel. Neil tuleb oma igapäevases teavitustegevuses luua uusi võimalusi koostoimeks ja ühendada oma jõupingutused. Samuti tuleks kaasata valitsusvälised organisatsioonid, sotsiaalpartnerid, Europe Directi infopunktid ja muud võrgud ning teadusringkonnad. Komisjoni esindused ja Euroopa Parlamendi bürood jagavad kõikjal liidus **Euroopa Maja** ruume, kus ELi kohalolek ja ühtsus on palju selgemini tuntav, ning mitmes liikmesriigis tegutseb juba **Euroopa Elamuse** näitus (Europa Experience). Viimati avati Euroopa Elamus Helsingis, kus seda on külastanud üle 70 000 inimese.

Europe Directi kontaktkeskus

Euroopa ühtne telefoninumber, kust kodanikud saavad vastuse ELiga seotud küsimustele. Kontaktkeskusega saab suhelda telefonitsi või meili teel kõigis 24 ELi ametlikus keeles. Europe Directi kontaktkeskus arvudes

- ✓ **109 000** küsimust 2018. aastal
- ✓ **27 000** küsimust 2019. aasta jaanuarist märtsini
- ✓ **85 %** klientidest teenusega rahul
Tasuta telefoninumber ELis:
+800 6 7 8 9 10 11.
Internetis: https://europa.eu/european-union/contact_et

Europe Directi võrk

koosneb

- ✓ **440** Europe Directi infopunkti eri liikmesriikides ja
 - ✓ **330** Euroopa dokumendikeskusest
- Võrk jaotub üsna ühtlaselt 28 liikmesriigi linna- ja maapiirkondade ning äärealade vahel.

II.2. Pidev dialoog kodanikega

Pidev kodanike kaasamine on hädavajalik Euroopa identiteedi ja demokraatia tugevdamiseks ning Euroopa projekti eest kantava ühise vastutuse suurendamiseks. Volinikke kutsuti tungivalt osalema kogu liidus toimunud dialoogidel kodanikega.

Kodanikke saab kaasata ainult juhul, kui kumbki pool on koostööks valmis. Dialoogid annavad komisjonile võimaluse tutvustada oma poliitilist tegevuskava ja – mis veelgi tähtsam – kuulda kodanike arvamusi ja soove. Esindustel on komisjoni „silmade, kõrvade ja häälena“ keskne koht selles, et dialoogid arvestaksid riiklikku ja kohalikku konteksti.

Märtsis 2017 esitatud komisjoni valge raamat Euroopa tuleviku kohta andis sellele protsessile hoogu juurde. Viimase viie aasta jooksul on komisjon korraldanud või aidanud korraldada üle Euroopa ligikaudu 1 600 kodanikega peetavat dialoogi ja konsultatsiooni, millest on võtnud osa sajad tuhanded inimesed. Samuti on nendes dialoogides ja konsultatsioonides alates jaanuarist 2015 osalenud sadu Euroopa Parlamendi, liikmesriigi valitsuse ja piirkondliku omavalitsuse liikmeid ning kõik 28 komisjoni volinikku. Selleks et viia arutelu piirkondadesse, korraldas Regioonide Komitee „Mõttevahetuse Euroopa teemal“,

samal ajal kui Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee pidas kodanikuühiskonnaga dialoogi Euroopa tuleviku teemal. Prantsusmaa presidendi Macroni sõnaselge toetus sellisele uuele suhtlusvormile tagas dialoogidele oluliselt suurema tähelepanu.

30. aprillil 2019 avaldas komisjon kodanikega peetavate dialoogide ja konsultatsioonide kohta aruande, millest selgub, et enamik kodanikke peab Euroopat üleilmsete probleemide lahendamiseks vajalikuks, kuid ootab, et EL muutuks tõhusamaks ja läbipaistvamaks²⁶.

²⁶ Euroopa Komisjon, „Dialoogid ja konsultatsioonid kodanikega – põhijäreldused“, 30.4.2019 (https://ec.europa.eu/commission/progress-reports-citizens-dialogues-and-consultations_et).

Kodanike suurimad ootused ELile on järgmised:

Euroopa, mis kaitseb. Kodanikud ootavad, et EL kuulaks nende muresid ja astuks samme nende ohutuse, tervise ja turvalisuse tugevdamiseks. Samuti oodatakse liidult sotsiaalõiguste kaitset ja võitlust kuritegevusega.

Rändeprobleemidega tegelemine. Kodanikud ootavad Euroopalt rändepoliitikat, mis ühelt poolt väldiks rändajate hukkumist, kuid teiselt poolt teeks lõpu ebaseaduslikule rände.

Dünaamiline majandus. Kodanikud ootavad meetmeid, mis hoiaksid ära edasised majanduskriisid. Samuti oodatakse liidult heaolu ja majanduskasvu tagamist ning tehnoloogiasektori reguleerimist, et püsida rahvusvahelises konkurents. Soovitakse, et liit esmatähtsustaks teadusuuringuid, innovatsiooni ja investeerimist, keskendudes eriti ring- ja digitaalmajandusele.

Võitlus kliimamuutuste vastu ja keskkonnakaitse. Kodanikud ootavad ELilt, et ta võtaks endale kliimameetmete ja keskkonnakaitse alal maailmas juhtrolli.

Euroopa väärtused, sealhulgas demokraatia, läbipaistvus ja õigusriik. Kodanikud ootavad ELilt rohkem teavet otsuste tegemise protsessi kohta ja jõulisemaid mõjutusvahendeid. Samuti oodatakse, et liit kaitseks oma väärtusi, sealhulgas soolist võrdsuslikkust ja mittediskrimineerimist, mis kuuluvad liidu asutamispõhimõtete hulka.

Võimaluste loomine noortele. Kodanikud ootavad, et EL looks noortele paremad võimalused elus hakkama saada, samuti tegeledes noorte töötusega ja investeerides haridusse.

Euroopa positsiooni tugevdamine maailmas. Kodanikud ootavad, et Euroopal oleks rahvusvahelisel areenil tugev roll ja et ta tegutseks põhimõtetest lähtuvalt.

Nende dialoogide, konsultatsioonide ja arutelude käigus on komisjon kogu aeg võtnud arvesse kodanike ootusi ja tegutsenud nendest lähtudes. Näiteks selleks, et tulla vastu laialdasele nõudmisele tagada sotsiaalsem Euroopa, kuulutasid ELi institutsioonid novembris 2017 välja **Euroopa sotsiaalõiguste samba**. Jaanuaris 2018 võeti vastu **esimene üleeuroopaline plastistrateegia**, sest üldsus toetab massiliselt üleminekut ringluspõhisemale majandusele.

Lisaks on EL püüdnud näidata, et tema poliitika annab käegakatsutavaid tulemusi. Just sel põhjusel valiti **Euroopa piiri- ja rannikuvalve** tegevuse pidulikuks käivitamiseks 6. oktoobril 2016 Bulgaaria piiripunkt, et edastada konkreetne sõnum selle piirkonna elanikele, kelle elu üleilmsed rändeprobleemid on kõige rohkem mõjutanud. Selleks et kodanikud tajusid selgemini oma ühist vastutust Euroopa projekti eest, tuleb siiski veel teha palju tööd. Selle eesmärgi saavutamiseks tuleb dialooge ja konsultatsioone kodanikega jätkata ka pärast Euroopa Parlamendi uue koosseisu valimist ja uue komisjoni ametisse asumist.

ELi riigijuhid on hiljuti astunud selles suunas olulisi samme. Detsembris 2018 toimunud Euroopa Ülemkogu järeldustes väljendati esmakordselt heameelt kodanikega dialoogide ja konsultatsioonide pidamise üle. ELi riigijuhtide sõnul pakkus see „seniolematu võimaluse Euroopa kodanike kaasamiseks ning (...) võiks olla inspiratsiooniks edasiste konsultatsioonidele ja dialoogidele“²⁷. Järeldustes nimetatakse kodanike kaasamist ka otseselt seoses Euroopa Liidu uue strateegilise tegevuskavaga, mis valmistatakse ette Sibius toimival EL 27 juhtide mitteametlikul kohtumisel.

Euroopa veebis
Euroopa veebisaidil on maailmas
ühiskondlike ja valitsusasutuste
veebisaitide hulgas **enim külastusi**

.eu domeen on **populaarsuselt**
teine, kusjuures selle all on
registreeritud
3 700 000 veebisaiti

2018. aastal üle **300 miljoni**
külastuse üle **200 miljonilt**
inimeselt

24 ELi ametlikku **keelt**
<https://europa.eu/>

Dialoogide ja konsultatsioonide tulemused tuleb avalikuks teha ja neid tuleb poliitika kujundamisel silmas pidada. See tähendab, et tuleb avaldada iga dialoogi peamised tulemused, korrapäraselt jälgida ja analüüsida ilmnevaid suundumusi ja tagada, et nendega arvestataks poliitika väljatöötamisel.

Sama oluline on kasutada ära veebipõhise teabevahetuse tohutut potentsiaali igapäevases suhtluses kodanikega. Selleks tuleks kasutada sotsiaalmeediat ja muid veebipõhiseid kanaleid, samuti liidu Euroopa veebisaiti, mille oli 2018. aastal üle 200 miljoni külastaja.

Viimastel aastatel tehtud edusamme, nagu Euroopa veebisaidil loodud portaali „Avaldage arvamust“, tuleb jätkata, et kodanikel ja sidusrühmadel oleks võimalik oma probleemidest ja soovidest poliitikakujundajatele ja otsuste tegijatele teada anda. Selleks ette nähtud mehhanisme

tuleks laiemalt reklaamida.

Lisaks nendele jõupingutustele on väga oluline ergutada ja toetada paremate üldteadmiste omandamist ELi ajaloo, toimimise ja pädevuste kohta, sealhulgas kooliprogrammi kaudu. Haridusel ja koolitusel on tähtis roll selles, et selgitada liidu ja liikmesriikide ülesandeid ja pädevusvaldkondi ning aidata neid mõista. Võttes arvesse liikmesriikide pädevust, peaks EL püüdma luua partnerlussuhted riikliku ja piirkondliku tasandi haridusasutustega, et **Euroopa kodanikuõpetus muutuks koolihariduse osaks**. Teadmiste omandamine Euroopa Liidu ja meie ühise ajaloo kohta aitaks ühtlasi paremini mõista ELi väärtusi ja põhiõigusi.

II.3. Ühtse sõnumi edastamine üldsuse teavitamisel

Viimasel viiel aastal on ELi institutsioonid, eriti komisjon, näinud vaeva kapseldumise kõrvaldamiseks oma teavitustegevuses. Kui soovitakse, et kodanikud mõistaksid ELi positiivset mõju oma elule, tuleb neid selgelt ja ühtselt teavitada liidu olemusest ning sellest, millist kasu toovad neile ELi poliitika ja meetmed. Ühtse lähenemisviisi kasutamine selle asemel, et jagada eraldi teavet iga valdkonna ja programmi kohta, võimaldab inimestel mõista liidu poliitika tähtsust. See on ka komisjoni ühtse teavitustrateegia eesmärk – selgitada

²⁷ Euroopa Ülemkogu järeldused, 13.–14. detsember 2018, punkt 15.

kodanikele ELi väärtusi, tegevust, probleeme ja võimalusi ning seda, kuidas nende taustal ühiselt toimida.

*Sotsiaalmeedias levitatud tugeva
emotsionaalse laenguga visuaalne sõnum*

Praegune komisjoni koosseis on põhiliselt keskendunud strateegilistele valdkondadele, kus EL saab olla kasulik. Kui president Juncker esitas juulis 2014 oma 10 poliitilist prioriteeti, lubas ta ühtlasi selgitada komisjoni eesmärke selgel ja ühtsel viisil. Selle tulemusena sündisid ühtsed teavituskampaaniad, milles keskse sõnumi edastamiseks osutatakse ELi väärtustele ja kasutatakse jõulisi kujundeid.

Selline lähenemisviis põhineb selge ja ühtse loo jutustamisel, mille käigus tuuakse näiteid kodanikele pakutavatest eelistest. Lugude kasutamine on mõjuv viis kodanike poolehoiu võitmiseks ja nende kaasamiseks. Kui poliitikat või prioriteeti ei selgitata toetavate näidete abil ja neid ei toeta emotsioonid, ei võta kodanikud, keda

küsimus puudutab ja mõjutab, sõnumit tõenäoliselt ka omaks. Haaravalt ja emotsionaalselt esitatud sõnum täidab ELi teavituseesmärki tõhusamalt kui puhtalt faktidel ja tõenditel põhinev teadaanne. See vastab ühtlasi ELi olemusele, sest EL ei ole pelgalt majanduslik, vaid ka väärtuste liit.

Kirjeldatud lähenemisviisi kohaselt jääb igale valdkonnale positiivse üldsõnumi raames võimalus kohandada oma teavitust viisi vastavalt sidusrühmale. Samal ajal **tagab ühtne teavitustegevus, et kodanikele ja sidusrühmadele edastatakse oma keeles selge ja mõjuv sõnum**, mida on kohandatud vastavalt nende vanusele ja kultuurilisele või muule taustale ning mida toetavad senisest enam graafikud, selgitavad pildid ja videolood. Ühtlustatud lähenemisviis on võimaldanud komisjonil väljendada ühtselt ELi seisukohti.

Sotsiaalmeedia kui kaasamis- ja suhtlusvahend

@EU_Commission
üle **1 miljoni** jälgija

Euroopa Komisjon
Üle **580 000** jälgija

Euroopa Komisjon
ligi **923 000** fänni

EUTube
Ligi **83 000** abonenti

europeancommission üle
240 000 jälgija

Ühtne teavitustegevus on andnud konkreetseid tulemusi ja osutunud kulutõhusaks, kusjuures seda on rahastatud ainult olemasolevatest vahenditest. Vahendite ühendamine on võimaldanud komisjonil paremini **kaasata kodanikke, selgitada ELi väärtusi, prioriteete ja poliitikat ning ergutada inimesi aktiivsemalt osalema ELi kujundamises**. Hindamistulemused ja tagasiside kinnitavad valitud lähenemisviisi tõhusust, tulemuslikkust, asjakohasust ja järjepidevust. Hiljuti hinnati #InvestEU teavituskampaaniat, mis oli pühendatud kõikidele investeerimise soodustamiseks loodud ELi fondidele. Hindamine näitas, et kampaania tulemusena jõuti kõigest ühe aastaga kuni 240 miljoni inimeseni ning et hinnang ELi rahastamise mõjule liidu piirkondades paranes 4–5 protsendipunkti võrra²⁸.

Võttes arvesse kodanike põhimuresid, koostas komisjon sõnumi, mille keskmeks olid praeguse ametiaja kümme poliitilist prioriteeti. Sõnumi esitamiseks kasutati uuenduslikul ja loomingulisel viisil kolme üksteist täiendavat teavituskampaaniat, mille eesmärk oli tekitada üleeuroopaline arutelu selle üle, kuidas EL mõjutab oma kodanike igapäevaelu.

Kampaaniates kasutati ulatuslikult sotsiaalmeediat, audiovisuaalset suhtlust ja digitaalseid vahendeid ning teemad valiti hoolikalt:

InvestEU kirjeldab 100 tõsieluloole toetudes, kuidas ELi investeeringud aitavad kõikjal Euroopas luua töökohti, parandada inimeste elu ja anda kogukondadele uut elujõudu;

EUandME pöördub Euroopa noorte poole, et panna nad mõtlema ELi väärtuste ja saavutuste peale. Selleks esitatakse neile mitu lühifilmi ja lugu eakaaslaste kohta, kelle elus EL on mänginud suurt rolli, ning

EUprotects jutustab „nähtamatutest kangelastest“, kes teevad kõikjal Euroopas tööd selle nimel, et tagada inimeste ohutus ja turvalisus. Eesmärk on näidata, kuidas EL tegeleb üleilmsete probleemidega, mida ükski riik ei suudaks omal jõul lahendada.

Komisjon **katsetab ka mitmes maapiirkonnas teavituskampaaniat**, millega soovitakse selgitada ELi koostöö tähtsust äärealadel elavatele kogukondadele. Kampaania kestab 18 kuud ning selle alguses kohtutakse märtsis 2019 maapiirkondade sidusrühmadega ja mais sihtrühmadega, et selgitada iga riigi puhul enne kohandatud teavitusmeetmete elluviimist välja kohalikud põhiteemad ja -sõnumid. Samuti käivitab komisjon paralleelselt konkreetsete projektide ja programmide kohta toimuva teavitustegevusega teavituskampaania, mis käsitleb **ELi koostööd Aafrikaga**.

ELi lipu all toimuvad **ühtsed teavituskampaaniad sillutavad teed eri tasanditel tegutsevate ELi teavitustegevuses osalejate koostööle**. Komisjoni poliitikaosakondadelt saadakse kampaaniates kasutatavad erialateadmised ja -teave, samal ajal kui uurimis- ja sihtrühmad aitavad tagada, et sõnum edastatakse õigesti ja õigele adressaadile, ning komisjoni esindused kohandavad sisu kohalikele huvidele ja kultuurile.

Praeguse komisjoni korraldatud teavituskampaaniate käigus saadud kogemused näitavad, kui suurt mõju avaldab kodanikele emotsionaalselt kaasavate lugude jutustamine ning sõnumite

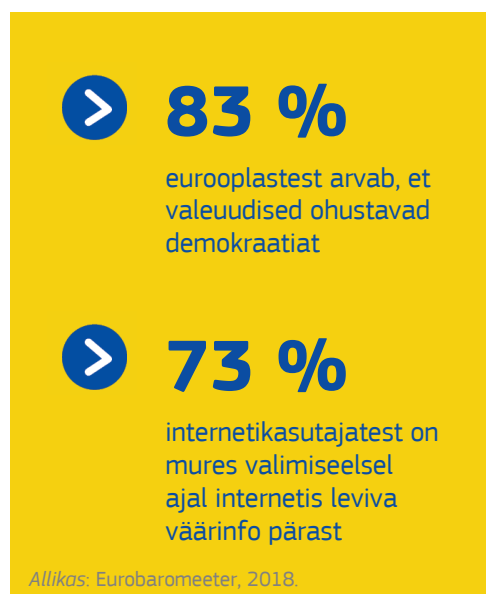
²⁸ „Final Report on the Study: Monitoring the performance of EC communication activities for the Investment plan for Europe“, Technopolis Group, november 2018.

kohandamine eri liikmesriikide ja piirkondade jaoks. Komisjon on teinud ettepaneku jätkata ühtse teavitustegevuse meetodit ka 2020. aastale järgneva mitmeaastase finantsraamistiku ajal, määraates mitme aasta lõikes kindlaks põhilised edastatavad sõnumid ja prioriteedid. Samal ajal tuleks seda mudelit edasi arendada, et see toetaks liidu strateegilisi eesmäärke ka tulevikus.

Teisi ELi institutsioone kutsutakse üles toetama seda ühtset lähenemisviisi ka oma teavitustegevuses, et aidata luua ühiseid, kestlikke ja järjepidevaid sõnumeid. Liikmesriigid peaksid samuti töötama välja täiendavad teavitustahendid, et kodanikel oleks hõlpsam mõista seoseid ELi poliitika ja selle kohapealse mõju vahel.

II.4. Ühine võitlus väärinfoga

Euroopa demokraatia kaitsmiseks on väga oluline võidelda väärinfoga, kuid säilitada samal ajal meediavabadus ja selle mitmekesisus. Digitaaltehnoloogia kiire arengu tulemusena ei ole muutunud mitte ainult viis, kuidas kodanikud uudiseid tarbivad, vaid ka nende omavaheline suhtlus. **Tänu võrguplatvormidele on inimestel võimalik üksteisega ühendusse astuda, luua veebisisu ning ületada geograafilisi ja ühiskondlikke piire.** Võrguplatvormidest on kujunenud võimsad teabeväravad,²⁹ mille valvurid on rahaliselt huvitatud sellest, et sööta kasutajatele kohandatud teavet.

Ühelt poolt võimaldab see keskkond kodanikel omavahel kergemini suhelda ja poliitilisi seisukohti väljendada, mis toetab demokraatliku ühiskonna normaalset toimimist, kuid teiselt poolt saab sel teel ka kiiresti levitada kahjulikku väärinfot, mille eesmärk on häirida demokraatlikke protsesse. On tõendeid, et ka välisriikide agendid kasutavad üha rohkem väärinfo strateegiaid, et mõjutada ühiskondlikke arutelusid, tekitada erimeelsusi ja sekkuda demokraatlikku otsustusprotsessi.

Komisjon määratleb väärinfot kui „tõendatavalt vale või eksitavat teavet, mida luuakse, esitatakse ja levitatakse majandusliku kasu teenimise või üldsuse tahtliku petmise eesmärgil, ja mis võib põhjustada avalikku kahju“³⁰. Väärinfo eesmärk on faktide

moonutamise või võltsimise teel hajutada tähelepanu, killustada ühiskonda ja ohutada kahtlust, et tekitada inimestes segadust ning nõrgestada nende usaldust kehtivate institutsioonide ja poliitiliste protsesside vastu.

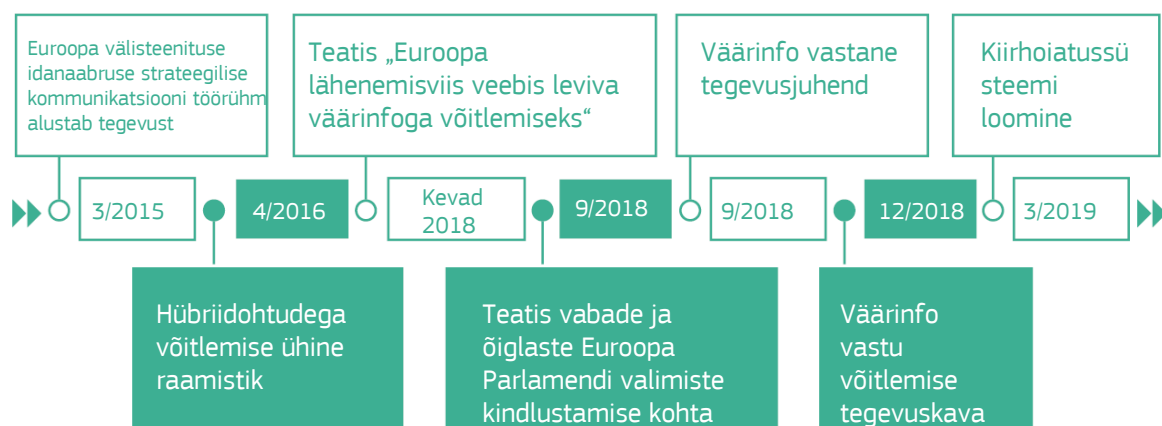
Meie ühine kohustus on tagada väljendusvabadus kui üks oma alusväärtusi ning kaitsta samal ajal Euroopa kodanikke väärinfo eest. See nõuab kolmesuunalist tegevust: **tõhusaid poliitikameetmeid veebisisu ja teenuseosutajate tegevuse reguleerimiseks, uuenduslikke teavitustahendeid, et suurendada vastupidavust väärinfo suhtes, ning meediavabaduse ja selle mitmekesisuse jätkuvat kaitset.**

²⁹ Organisatsiooni Pew Research Center andmetel loetakse 62 % uudistest mobiiltelefonirakenduste kaudu: <http://www.journalism.org/2012/10/01/future-mobile-news>

³⁰ Komisjoni teatis „Euroopa lähenemisviis veebis leviva väärinfoga võitlemiseks“, COM(2018) 236 final, 26.4.2018.

Viimasel viiel aastal on EL teinud suuremaid jõupingutusi väärinfoga võitlemiseks. Märtsis 2015 toimunud Euroopa Ülemkogu järelduste tulemusena moodustati Euroopa välis teenistuses idanaabruse strateegilise kommunikatsiooni töörühm. Töörühm jagab koos komisjoni ja välisriikides asuvate delegatsioonidega teavet liidu poliitika kohta idanaabruse riikides, tugevdades nii meediakeskkonda ning toetades meediavabadust ja selle mitmekesisust. See parandab ELi suutlikkust prognoosida ja käsitleda väärinfoga seotud tegevust ja suurendada sellealast teadlikkust.

Komisjon on võtnud väärinfo leviku takistamiseks nii seadusandlikke, julgeoleku- kui ka teabevahetuslaseid meetmeid. Viimase aasta jooksul on komisjon toonitanud, kui tähtis on kindlustada vabad ja õiglased Euroopa parlamendi valimised³¹. Ta on kutsunud juhtivaid platvorme ühinema väärinfo vastase tegevusjuhendiga ja esitanud tegevuskava, mis hõlmab ettepanekuid ELi koordineeritud meetmeteks, et võidelda väärinfoga. Nüüd on platvormide kord anda oma panus sõnavabaduse ja kallutamatus tagamisse Euroopas.

Tegevuskavas³² keskendutakse ELi ja liikmesriikide suutlikkuse loomiseks ja koostöö tugevdamiseks neljale valdkonnale: 1) väärinfo tõhusam avastamine, analüüsimine ja paljastamine; 2) koostöö tugevdamine ja ühistegevuse väljatöötamine uue kiirhoiatussüsteemi kaudu; 3) võrguplatvormi ja tööstusharu kaasamine tegevusjuhendi kaudu, millele kutsutakse alla kirjutama võrguplatvorme, juhtivaid sotsiaalvõrgustikke, reklaamijaid ja tööstusharu; 4) teadlikkuse suurendamine ja inimeste võimestamine neile suunatud kampaaniate ja spetsiaalsete programmide kaudu, millega edendatakse meediapädevust Euroopa ja riiklikul tasandil.

Väärinfo vastase võitluse puhul on väga tähtis edastada pidevalt faktipõhist teavet, mis aitaks kodanikel tõde valedest eristada.

Komisjon reageerib väärinfole oma pressiesindaja ja liikmesriikides asuvate komisjoni esinduste kaudu otse ja sotsiaalmeedias, toetudes komisjonis müütide ümberlükkamiseks loodud väärinfo vastase sisevõrgustiku erialaoskustele, sotsiaalmeediaandmete analüüsile ja käitumisuuringute tulemustele. Lisaks faktipõhise ja täpse teabe esitamisele oma poliitika ja prioriteetide kohta lükkab komisjon ümber mis tahes väärinfo, mille eesmärk on Euroopa kodanikke ELi küsimustes eksiteele viia.

³¹ Komisjoni teatis „Vabade ja õiglaste Euroopa Parlamendi valimiste kindlustamine“, COM(2018) 637, 12.9.2018.

³² Euroopa Komisjoni ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ühisteatis „Väärinfovastane tegevuskava“, JOIN(2018) 36 final, 5.12.2018.

EL kavatseb keelata värvipliatsid ja -kriidid. 2017. aastal lõi ajakirjanduses laineid vaeuudis selle kohta, nagu sooviks EL keelata värvipliatsid ja -kriidid. Tegelikult seisnes ELi ettepanek plii lubatud sisalduse vähendamises mänguasjades ja toetus teaduslikele tõenditele. Tänu nendele meetmele saavad lapsed kasutada värvipliatsideid ja -kriite, ilma et neid ohustaks pliimürgitus.

EL keelustab kebabid. 2017. aastal arutati Euroopa Parlamendis fosfaati sisaldavate säilitusainete kasutamist töödeldud lihas, mille järel hakkas ringlema kuulujutt kebabide keelustamisest. Tegelikult tulenes arutelu sellest, et teadlased seostavad seda kemikaali südamehaigustega. Ettepanekuga sooviti vaid muuta kebabiliha töötlemisviisi, mitte seda populaarset toitu keelustada.

Liikmesriikides tegelevad ka komisjoni esindused müütide ümberlükkamisega,³³ et kummutada kõige levinumad ja visamad valeväited ELi kohta.

Väärinfo kiire arengu tingimustes **tuleb institutsioonidel ka edaspidi väga ruttu kohaneda mitte ainult muutava poliitilise olukorraga, vaid ka tehnoloogia valdkonnas toimuvate uuendustega.** Bottide ehk võrgus algoritmide põhjal teatavaid korduvaid ülesandeid täitvate robotprogrammide kasutamine teabevahetuses on juba muutunud tegelikkuseks³⁴. Lähitulevikus hakatakse teavitustegevuses üha rohkem rakendama ka tehisintellekti. ELi institutsioonid ja liikmesriigid peavad jätkuvalt pingutama, et selle uue tegelikkusega kohaneda ja sellest sammu võrra ees püsida. Siin võib appi tulla haridussüsteem. Näiteks võiks digiõppe tegevuskava raames kutsuda üles suurendama tehisintellektile pühendatud erialakoolitust.

Komisjoni esinduste töö müütide ümberlükkamisel

³³ Vt nt komisjoni esindus Pariisis (<https://decodeursdeleurope.eu>), Vilniuses (https://ec.europa.eu/lithuania/home_lt) ja Londonis (<https://blogs.ec.europa.eu/ECintheUK/euromyths-a-z-index>).

³⁴ 2017. aastal moodustasid botid (ehk võrgus algoritmide põhjal teatavaid korduvaid ülesandeid täitvad robotprogrammid) üle poole kogu veebiliiklusest. Sellest 23 % jäi healoomuliste bottide ja umbes 29 % ebaseaduslikul eesmärgil loodud bottide arvele. Vt Rootsi kodanikukaitseamet, „Countering Information Influence Activities: The State of the Art“, 2018 (<https://rib.msb.se/filer/pdf/28698.pdf>).

Décodeurs de l'Europe – komisjoni Pariisi esinduse algatus

https://ec.europa.eu/france/news/decodeurseurope_fr

Keyboard Warriors – komisjoni

Varssavi esinduse algatus

<https://www.facebook.com/groups/wojownicyklawiatyry/>

Selleks et tõkestada üha suurenevat väärinfovoogu, peavad liikmesriigid ja institutsioonid seljad kokku panema, et ära kasutada eri valdkondade koostoimet ja koondada ressursse. Samuti peavad liikmesriigid ja institutsioonid üheskoos tagama uue kiirhoiatussüsteemi täieliku käikulaskmise. Lisaks teabevahetusele vajatakse **tõelist teadmuspõhist kogukonda, kus oleksid esindatud erinevate väärinfo aspektide asjatundjad** ning mida toetaksid teadlased, faktikontrollijad, võrguplatvormid, tehnoloogiaasjatundjad ja rahvusvahelised partnerid. Väärinfoga võitlemiseks on komisjon valmis ühendama oma väärinfo vastase sisevõrgu erialateadmised ja kiirhoiatussüsteemi, et luua keskus ELi poliitikat käsitleva teabe jaoks.

Komisjon kavatseb toetada **valdkonnaülese Euroopa kogukonna** loomist, mis edendaks koostööd kõikide väärinfo vastases võitluses osalevate rühmade, eriti **sõltumatute faktikontrollijate ja teadlaste** vahel. Selleks on komisjonil kavas luua väärinfot käsitlev Euroopa platvorm. Platvormi kaudu tugevdatakse faktikontrollijate ja teadlaste koostööd, et katta kogu liidu territoorium ning aidata kaasa asjaomaste riiklike organisatsioonide, sealhulgas riiklike väärinfo vastase võitluse keskuste loomisele ja ühendamisele.

ELi teavitustegevus kodanike ja demokraatia teenistuses

5 soovitus

ELi riigijuhtidel soovitatakse 9. mail 2019 Rumeenias Sibius toimuval kohtumisel:

- 1. Kinnitada, et Euroopa Liidust teavitamine on ELi liikmesriikide, nende kõikide valitsustasandite ja ELi institutsioonide ühine ülesanne.** Meil tuleb rohkem edastada ELi ühiseid sõnumeid, et selgitada, kuidas liidu poliitika ja otsused inimesi mõjutavad ning neile konkreetselt kasu toovad. Peaksime kasutama ära Euroopa Ülemkogu kohtumistel vastu võetud olulisi poliitilisi kokkuleppeid ja otsuseid ning pöördelisi saavutusi ja tähtpäevi, et rõhutada liidu ühtsust (näiteks Euroopa päeva tähistamine 9. mail ning liidu laienemiste ja aluslepingute aastapäevad).
- 2. Kaasata kodanikud tihedamalt Euroopa poliitikasse ja küsimustesse ning tihendada sellealast suhtlust.** ELi institutsioonid ja liikmesriigid peaksid rohkem toetama alalise mõttevahetuse pidamist Euroopa Liidu üle – korraldama dialooge kodanikega ja avalikke arutelusid, konsultatsioone ja koosolekuid ning kasutama digitaal- ja audiovisuaaltehnoloogiat. Nad peaksid teavitama inimesi kõikidest võimalustest, mida nad saavad kasutada oma arvamuse avaldamiseks ELi ja selle poliitika kohta, ning tagama mehhanismi ja kanalid kodanikega peetud dialoogidel ja konsultatsioonidel saadud tagasiside arvessevõtmiseks.
- 3. Tagada, et ELi institutsioonid teeval tulevikus ühistel Euroopa väärtustel põhinevate ühtsete teavituskampaaniate raames rohkem koostööd,** et näidata, kuidas Euroopa Liidu tegevusel on määrav roll inimeste igapäevaelus. Nendes kampaaniates tuleks kõikide kodanike poole pöörduda köitval, kaasaval ja kõnetaval viisil nende oma keeles. Kampaaniad tuleks viia täielikult kooskõlla järgmise poliitilise tsükli strateegiliste prioriteetidega.
- 4. Ühendada jõud, et võidelda faktipõhise ELi teavitustegevuse kaudu väärinfo vastu.** Tugevdada riiklikul ja Euroopa tasandil sõltumatuid faktikontrolliasutusi ning edendada meediapädevust ja tehisintellektiga seotud oskuste arendamist. Tihendada ELi tasandil sotsiaälvõrgustike ja võrguplatvormidega hea tava edendamiseks tehtavat tööd, kaitstes samal ajal meediavabadust ja selle mitmekesisust. Suurendada jõupingutusi ELi ja riikliku tasandi vahendite ühendamiseks, et kaitsta kodanike õigust saada Euroopa Liidu kohta faktipõhist, objektiivset ja usaldusväärset teavet.
- 5. Edendada kõikidel haridustasemetel Euroopa õpet,** et parandada õppurite teadmisi Euroopa Liidust, selle väärtustest, toimimisest ja tegevusvaldkondadest. EL peaks püüdma luua partnerlussuhted riikliku ja piirkondliku tasandi haridusasutustega, et Euroopa kodanikuõpetus muutuks koolihariduse osaks. Kaasata sellesse töösse Erasmuse programmis ja Euroopa Solidaarsuskorpuses osalenud inimesed. Tagada, et ELi kodanikud oleksid oma õigustest teadlikud.

III osa. Kokkuvõte

Selleks et eurooplastel oleks võimalik valmistuda 23.–26. mail 2019 toimuvateks valimisteks, peavad nad olema teadlikud nii praegu meie ees seisvatest probleemidest kui ka võimalustest, mida EL neile pakub. Neil peaks olema igakülgne ülevaade erinevatest stsenaariumidest Euroopa tuleviku kohta, mida Euroopa Parlamendi valimiskampaania raames tutvustatakse ja arutatakse.

9. mail 2019 Sibus toimuv EL 27 riigijuhtide mitteametlik kohtumine on õige hetk saavutada taas üksmeel ja sihikindlus, austades valimiste käigus välja pakutavaid erinevaid visioone, kuid laskmata neil end takistada. „Ühtsus mitmekesisuses“ on meie liidu läbiv moto. See on meie liikumapanev jõud, ka rasketel aegadel. Seepärast on Sibiu kohtumine meie võimalus näidata, et kodanike muresid võetakse järgmises strateegilises tegevuskavas arvesse ning et meie liitu suunab praeguses ebakindlas maailmas usk tulevikku ja kindel siht.

Euroopa peaks vaatama tulevikku enesekindlalt. Kui Euroopa riigid suudavad koonduda ühise eesmärgi taha, ei käi ükski väljakutse neile üle jõu. Ja kui Euroopa otsuste tegijad suudavad kodanikele eeskuju näidata, neid kaasata ja avardada nende võimalusi, ei ole ükski lõhe neile ületamatu.

ELi uues strateegilises tegevuskavas kokku leppimine annab meile võimaluse selgelt näidata, et oleme üle sisetülidest ja ajame selja sirgu, et oma aja probleemidele näkku vaadata. Maailm ei jää Euroopat ootama. Euroopal on nüüd hoopis aeg asuda ise maailmas väärilisele kohale.